

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 10.— Lir, za inozemstvo 15.20 Lir

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Krajevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Quattro navi nemiche affondate

Altre quindici navi da guerra e da trasporto danneggiate — Otto velivoli abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 24 marzo il seguente bollettino di guerra n. 661:
Nei combattimenti aereo-navali annunciati nel bollettino di ieri risultano sicuramente affondate, dall'azione dei nostri velivoli siluranti, un incrociatore, un'unità di tipo imprecisato, un piroscafo di 10.000 tonnellate; danneggiati tre altri incrociatori, un cacciatorpediniere e tre piroscafi.
Nello scontro seguito nel Golfo Sirico le nostre forze navali colpivano sicuramente un incrociatore e due cacciatorpediniere.

Altra unità nemica veniva silurata da un nostro sommergibile all'agguato.
Reparti dell'aviazione tedesca hanno pure raggiunto e bombardato a più riprese il convoglio colando a picco un piroscafo e danneggiandone altri due.
In duelli aerei nel ciclo del Mediterraneo centrale, la caccia tedesca ha abbattuto due Spitfire.
Tre nostri aerei siluranti non hanno fatto ritorno alle basi.
Nel Mediterraneo orientale, nostri velivoli hanno attaccato al crepuscolo di ieri, una formazione navale inglese verosimilmente sulla rotta di ritorno dal teatro della battaglia, mettendo a segno due siluri su di un incrociatore di medio tonnellaggio e un siluro su di un grosso cacciatorpediniere.

Bombardieri nemici sono stati vigorosamente attaccati nel cielo di Martubba da squadriglie di nostre caccia, che, senza perdite abbatterono in fiamme cinque Curtiss e molti altri ne mitragliavano.
Un sesto apparecchio inglese precipitava colpito dall'artiglieria contraerea germanica.

Journal de Geneve beleži v poročilu iz Londona vzemirjenje, ki je nastalo v angleški prestolnici sprčo napovedi o bližnjem nadaljnjem razvoju vojne. V trenutku, ko se mora združiti ves angleški narod, da bo premagal enega izmed najbolj dramatičnih in nevarnejših trenutkov v svoji zgodovini, se vodilni krogi v Londonu obračajo na prebivalstvo, naj poskrbi, da se ne bodo ponovili podobni incidenti kakor z »Daily Mirrorjem« in ne debate, kakor so nastale v zadevi Kaseya, ki bi pričale, da v javnem mnenju Velike Britanije v takih trenutkih ne vlada potrebna popolna sloga.

Journal de Geneve beleži v poročilu iz Londona vzemirjenje, ki je nastalo v angleški prestolnici sprčo napovedi o bližnjem nadaljnjem razvoju vojne. V trenutku, ko se mora združiti ves angleški narod, da bo premagal enega izmed najbolj dramatičnih in nevarnejših trenutkov v svoji zgodovini, se vodilni krogi v Londonu obračajo na prebivalstvo, naj poskrbi, da se ne bodo ponovili podobni incidenti kakor z »Daily Mirrorjem« in ne debate, kakor so nastale v zadevi Kaseya, ki bi pričale, da v javnem mnenju Velike Britanije v takih trenutkih ne vlada potrebna popolna sloga.

13 ladij potopljenih pred ameriško obalo

Nov uspeh nemških podmornic — Na vzhodni fronti odbiti sovražni napadi — Uspešne letalske akcije

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 24. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na polotoku Kerč so bili odbiti slabši, na doneskem področju pa močnejši napadi sovražnika. Tudi na ostali vzhodni fronti so prinesli napadalni in obrambni boji nadaljnje uspehe.

Na morju južno od Sevastopolja so potopila bojna letala s torpednimi zadetki trgovsko ladjo s 5000 br. reg. tonami in 80 uničila v nekem pristanišču kavkaške obale 1 podmornico. Dve nadaljnji podmornici sta bili zadeti z bombami.

V severni Afriki je izgubil sovražnik pri poizkusu napada na neko letališče v Cirenaiki 5 letal, ki jih je sestrelila lovka in protiletalska obramba.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, so potopile nemške podmornice pred ameriško obalo 13 sovražnikovih trgovskih ladij s 80.300 br. reg. tonami, med njimi 7 velikih petrolejskih ladij. Nadaljnja petrolejska ladja z 11.000 br. reg. tonami je bila s torpedom tako močno poškodovana, da se more računati z njeno potopitvijo.

Tudi na Sredozemskem morju so bile prizadete nasproti hude izgube. V sodelovanju z italijanskimi letalskimi in pomorskimi bojnimi silami se je posrečilo nemškemu letalskemu orožju razbiti konvoj, ki je plul proti Malti. Pri tem so nemška letala sama potopila tri trgovske ladje s približno 18.000 br. reg. tonami in hudo poškodovale tri nadaljnje trgovske ladje, eno križarko in en rušilec.

V boju proti angleškemu otočju so potopila letala podnevi v pristanišču New Haven trgovsko ladjo s 3000 br. reg. tonami in so uspešno obmetavala z bombami skladišča municije in pogonskih sredstev tega oporišča brzih čolnov.

Uspešni ponočni napadi bojnih letal so bili usmerjeni proti vojaškimi ciljem obmorskih mest Dover in Portland.

K uspehu pred ameriško obalo je v veliki meri pripomogla podmornica pod poveljstvom poročnika Mohra.

Berlin, 25. marca. s. Iz vojaškega vira se je izvedelo, da so bili v ponedeljek v Donečki kotlini uspešno odbiti novi sovražni napadi. Nemške čete, ki so jih na nekaterih točkah podpirale tudi rumunske obojene sile, so z velikim uspehom preprečile napadajočemu sovražniku sleherni uspeh in pri lokalnih operacijah so celo

zavzele nekaj ozemlja. Tudi vzhodno od Harkova je prišlo do hudih borb. Nemške letalske sile so posegle v te borbe in so prizadevale sovražniku ogromne izgube. Med drugim je bilo unčenih nad 50 motornih vozil in razdejanih je bilo več baterij protiletalskega in drugega topništva.

Uspehi italijanskega zbora

Z vzhodnega bojišča, 25. marca. s. Cete italijanskega ekspedicijskega zbora naučujejo svoje operacije, ki so se pričele pred nekaj dnevi. Pri tem so jim v veliko oporo italijanske letalske sile. V ponedeljek so se spopadle s skupino sovražnih letal, ki je bila številčno v premoči. Italijanska letala so sestrelila 2 sovjetska aparata in so se sama nepoškodovana vrnila na svoje oporišče.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 25. marca. s. Finsko vrhovno poveljstvo pravi v svojem snodnem komunikatu, da je prišlo na Karelski ožini večer do živahnega delovanja pehote z obeh strani. Na dveh točkah so finski oddelki prodrli med sovražne postojanke in razdejali dve sovražni utrdbi. Sovražne postojanke so napadle tako nenadno, da je nastala med sovjetskimi četami zmešnjava. Finski oddelki so se v celoti vrnili na svoje postojanke. Hkratu je finsko topništvo močno obstreljevalo sovjetske obrambne naprave ter povzročilo med njimi veliko razdejanje.

Na Aunuski ožini je sovražni oddelček, ki je prodrl po zaledenem jezeru, poskusil z boka napasti finske postojanke, a napal se je izjalovil in finsko topništvo je obstreljevalo tudi sovjetska taborišča z velikim uspehom. Na južnem odseku bojišča v Vzhodni Kareliji je prišlo do spopadov posameznih patrol. Finsko protitankovsko topništvo je razdejalo 9 sovjetskih kavern. Na severnem odseku bojišča v Vzhodni Kareliji pa ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Zmaga za vsako ceno!

Berlin, 25. marca. s. Na zborovanju pravokov berlinskega okrožja je imel propagandni minister dr. Goebbels snod, pomemben govor. Med drugim je izjavil, da so nemške obojene sile in nemški narod v tej zimi podali dokaz sile odpornosti. Bolj ko kdaj prej velja sedaj za ves narod geslo: »Zmaga za vsako ceno!«

Štiri sovražne ladje potopljene

Nadaljnjih petnajst vojnih in prevoznih ladij poškodovanih — Osem letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Obojenih Sil je objavil 24. marca naslednje 661. vojno poročilo:

V letalsko-pomorskih bojih, o kateri je bilo govora v večerjšnjem uradnem poročilu so naša torpedna letala gotovo potopila 1 križarko, neko edinico nedoločene tipa in 10.000-tonsko ladjo poškodovale pa so tri druge križarke, 1 rušilec in tri parnike.

V spopadu, ki je sledil v zalivu Sirte, so naše pomorske sile gotovo zadale 1 križarko in 2 rušilce. Neko drugo sovražno edinico je zadela s torpedom naša podmornica.

Oddečki nemškega letalstva so tudi doslej in ponovno bombardirali sovražni kon-

voj ter potopili 1 parnik, dva druga pa poškodovali.

V spopadih v zraku nad srednjim Sredozemjem so nemški lovci sestrelili dve letali tipa Spitfire.

Tri naša torpedna letala se niso vrnila na oporišča.

V vzhodnem Sredozemlju so naša letala napadla večeraj rano angleški pomorski oddelček, brzokone na povratku iz boja, in zadela z dvema torpedoma križarko srednje tonaže, z enim torpedom pa večji rušilec.

Oddečki naših lovcev so silovito napadli sovražne bombnike v zraku nad Martuzgo in brez lastnih izgub sestrelili v plamenih 5 letal tipa Curtiss več drugih pa so obstreljevali s strojnimi Sesto angleško letalo je tresčilo na tla, zadeto od nemškega protiletalskega topništva.

daljo in nato znova prešla v napad. Letala so bila eno tik poleg drugega. Nenadno so sončni žarki prodrli skozi megle in to je bilo za torpedna letala odločilnega pomena. Letala so se zaokrenila tako da so imela sonce za hrbtom in so se takoj pognala proti 10.000-tonski križarki ki je bila očitno do vrha natovljena. Proti tej ladji se je prvo letalo eskadrilje spustilo z višine 500 metrov nizko nad vodo in pognalo proti njej torpedo. Torpedo je ladijo zadel v krmo. Dvignil se je tam velik stebel vode. Ko se je prvo letalo oddaljilo, je drugo napadlo isto ladijo. Tudi drugi torpedo je parnik zadel in ladija se je začela nagniti na stran in se potapljati. Dve bojni ladji sta se nemudoma približali, da bi pomagali. Tretje letalo bi bilo moralo napasti neki drugi parnik v konvoju, ki ga v onem trenutku ni ščitila nobena vojna ladija. Prav v trenutku pa, ko so z letala sprožili torpede, se je nenadoma pojavila neka vojna ladija med parnikom in letalom. Torpedo je mesto parnika zadel vojno adjo, ki se je kmalu nato potopila. Tako sta bila pri treh napadih prve eskadrilje italijanskih torpednih letal, ki so se razvili v ničelnih 15 minutah, potopljeni dve sovražni ladji.

Letalske operacije proti sovražnemu konvoju pa so se odločno nadaljevale. Proti konvoju se je pognalo še več eskadrilj torpednih letal in uspešno jim je prodreti skozi megle ter zadeti potopiti ali hudo poškodovati še druge vojne ladje in tovrstne parnike.

V borbo so posegle tudi nemške letalske sile, ki so z bombami prizadevale sovražnik in še nadaljnje izgube. Nemška letala so se pri teh operacijah poslužila najtežjih bomb.

4 križarke, 1 rušilec, 1 tovorna ladja potopljene

Z operacijskega področja, 25. marca. s. Skupine torpednih letal z nekega sredozemskega oporišča so v veliki meri sodelovale pri letalski in pomorski bitki 22. t. m., v kateri so bile sovražniki prizadejane nove hule izgube. Doslej ugotovljeni rezultati te bitke so bili naslednji:

S torpedi so bile zadete ena težka križarka, dve lažji križarki, ena križarka nedogranega razreda, en rušilec in ena tovorna ladja srednje tonaže.

Neugodne vremenske prilike in vzemirjeno morje so onemogočile, da bi se do kraja dognali uspehi, ki so jih dosegla torpedna letala. Potek njihovih operacij pa je bil naslednji:

V nedeljo zjutraj je nekaj torpednih letal, ki so bila na izvidniškem poletu, opazila na srednjem Sredozemskem morju velik sovražni konvoj, v katerem je bilo več tovornih ladij in ki ga je spremljalo nekaj vojnih ladij. Kljub silnemu protiletalskemu ognju so se letala takoj pognala proti križarki na čelu formacije in jo zadela z dvema torpedoma. Na ladji je nastal velik požar. Križarka se je potopila. Hkratu je nekdo torpedno letalo napadlo drugo vojno ladijo, katere razreda ni bilo mogoče ugotoviti. Ladja je plula na desnem krilu formacije. Tudi ta ladja je bila zadeta. Baterije in strojnice na njej so obmolknele in ladja se je močno nagnila na stran. Na njenem krovu je izbruhnil požar.

Proti poldnevno so nove skupine torpednih letal znova napadle konvoj. Prodrle so skozi protiletalski ogenj in neko letalo, ki se je približalo formaciji z leve strani je sprožilo svoj torpedo proti 8.000-tonski križarki, ki je bila prizadeta. Ob istem času je drugo torpedno letalo napadlo lažjo križarko na čelu konvoja in jo zadelo v sredo. Tretje torpedno letalo, ki je napadlo konvoj z desne strani, pa je zadelo v krmo tovorno ladijo srednje tonaže. Četrto letalo je med tem opazilo križarko, ki je obstala sredi morja in ki jo je ščitil neki rušilec. Letalo se je pognalo proti križarki in jo še enkrat potopilo.

Angleške postojanke v Sredozemlju so že znatno oslabiljene

Monakovo, 25. marca. s. Novi uspehi osi v borbi proti britanskemu konvoju na Sredozemskem morju so vzbudili veliko pozornost v tujakini javnosti. Listi v svojih člankih naglašajo, da letalske in pomorske sile Italije in Nemčije sedaj že docela kontrolirajo pot od Aleksandrije do Malt.

Novi udarci, ki so bili prizadejani britanskemu konvoju, beleži rimski poročevalec tukajšnjih »Münchener Neueste Nachrichten«, kažejo, da se postojanke Angležev na Sredozemskem morju izredno oslabele. Ognjeni napir Angležev, da bi s kakim konvojem dosegli Malt, pa se prav b: se moral izpostavljal najhujši nevarnosti dokazujejo kako so se usodno izčrpale vse neke ogromne rezerve malteške oporišča.

Kar se tiče podmorniške vojne na Sredozemskem morju, opozarja »Völkischer Beobachter«, da so cogo'i za podmorniške operacije na Sredozemskem morju povsem drugačni kakor na Atlantiku. Glede na kratke razdalje imajo sovražne letalske sile mnogo več možnosti za svoje operacije v zaščito britanskih konvojov in hkratu lahko poslužujejo tudi manjših in brzih zaščitnih ladij, ki silijo črne podmornice,

da operirajo zelo previdno in naglo. Njihove operacije pa so ne glede na to, da je tonaža potopljenih sovražnih ladij mnogo manjša kakor pri operacijah na oceanu, pri vsem tem izredno uspešne, ker postavljajo na Sredozemskem morju potopljeno sovražno vojno brodogrje za sovražnika samega relativno veliko vrednost, če se pomisli, da so Angleži pripeljali vojne potrebščine, ki so bile na Sredozemskem morju potopljene, 11.000 milij dalač.

Nove omejitve v Angliji radi pomanjkanja prevoznih ladij

Zeneva, 25. marca. s. Operacije osun podmornic na Atlantskem oceanu proti prometnim vezem med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami, so povzročile, da je pričelo primanjkovati prevoznih ladij, tak da je bilo londonska vlada prisiljena odrediti nove omejitve. Vesti iz Londona kažejo, da bo angleška vlada v kratkem prisiljena racionalizirati konzum tobaka in povečati cene v trgovini na drobno tako, da bo mogoče tudi na ta način še nadalje omejiti konzum.

Obisk šefa glavnega stana v Budimpešti

Obisk generala Cavallera bo znova potrdil vojno tovarništvo Italije in Madžarske

Budimpešta, 25. marca. s. Snod je bilo službeno objavljeno, da bo načelnik glavnega stana Italijanskih obojenih sil general Ugo Cavallero jutri prispel v Budimpešto na obisk. Na Madžarsko ga je povabil madžarski vojni minister. General Cavallero bo ob tej priliki vrnil obisk generalu Barthy, ki je bil svoj čas v Rimu. Madžarski vojaški krogi so z velikim zadovoljstvom sprejeli vest o napovedanem obisku. Politični krogi podarjajo, da bo ob tej priliki ponovno prišlo do izrazno tesno sodelovanje med Italijo in Madžarsko tudi na vojaškem področju. Obisk generala Cavallera in razgovori, ki jih bo imel z vodilnimi madžarskimi vojaškimi osebnostmi, spadajo v okvir vojaškega sodelovanja vseh osnih zaveznikov. Načelnik italijanskega generalnega štaba bo o priliki svojega obiska lahko tudi ugotovil, kako visoka je borbeno morala madžarske vojske in se bo lahko prepričal, kako tesno tovarništvo veže madžarskega vojaška z italijanskim.

Kmetijski minister v Budimpešti

Budimpešta, 25. marca. s. V Budimpešto je prispel italijanski kmetijski minister Carlo Pareschi. Na postaji, ki je bila okrašena z italijanskimi in madžarskimi zastavami, so ga sprejeli in pozdravili madžarski kmetijski minister baron Banfy, italijanski poslanik Filippo Anfuso, načelnik protokola madžarskega zunanjega ministrstva in druge ugledne osebnosti. Minister Pareschi je pregledal častno četo in se je nato v spremstvu barona Banfyja odpeljal v hotel. Pozneje se je vpisal v knjigo obiskovalcev pri regentu Horthyju. Malo pozneje se je sestal z ministrskim predsednikom Kallayem in kmetijskim ministrom. Popoldanski listi v svojih uvodnikih izražajo toplo dobrodoščilo italijanskemu državniku.

Ofenziva proti Avstraliji

Velikopotezne letalske akcije proti avstralskim oporiščem

Tokio, 25. marca. s. Japonsku glavni stan je objavil, da so mornariške letalske sile v času od 17. do 24. marca v okviru svojih velikopoteznih operacij na Južnem Pacifiku in v Bengalskem zalivu ponovno bombardirale Port Darwin, Broome in Windham v Avstraliji, otok Horn Port Moresby na Novi Gvineji. Tulagi na Kalomonskem otočju in Port Blair na Andamanskem otočju v Bengarskem zalivu.

Neizvedljivo povesje

Rim, 25. marca. s. Mac Arthur je izjavil, da je prejel od Roosevelta nalog, da v bliž-

njih mesecih sproži veliko ofenzivo. V vojaških in pomorskih krogih je ta njegova izjava izzvala hude kritike. Strokovnjaki naglašajo da vojno brodogrje še tri leta ne bo pripravljeno za tako ofenzivo.

Izkrcanje na Salomonskem otočju

Tokio, 25. marca. s. Agencija Domej poroča, da so se japonske čete izkrcale na otoku Ambuki, ki pripada Salomonskemu otočju. Japonske čete so že zavzele luko Carol Harbour.

Zemlja že čaka našega znoja

Vrtna in poljska dela se začnajo, vendar pa zemlja ni še povsod dovolj suha

Ljubljana, 25. marca. Lani smo precej pozno zavihali rokave, ker je hladno in deževno vreme trajalo zelo dolgo. Vsa dela so zastala, potem so pa še zastale v rasti rastline. V letošnji godaj začelo toplo vreme ter da se bomo lahko lotili kmalu dela na poljih in vrtovih. Prejšnji teden je res kazalo, da se je sezona že začela in toplo vreme je izvajalo nekatere mešane na vrtove, a večeraj so s strahom gledali, ali bo sneg po-kril urejene grede, ki v njih že čaka se-tev, da vzklje. Burja se še vedno neče umesti. Na srečo se ne zjasi, kaj sicer bi ob jutrih 82 zmrzvalo. Zemlja je že precej toplo, kar smo sprevideali večeraj, ko je sneg kljub mrzli burji sproti kopnel.

Ljudje se polastilo lani posebno ve- selje do obdelovanja zemlje. Lahko reče- mo, da se je zbudila tudi v meščanih pra- stara ljubezen do zemlje, ki leži v krvi vsem, zlasti se bližnjim potomcem kne- tov. Ljubljana je svela že prejšnje čase po svojih vzorno obdelanih vrtovih. Vrt- narji niso le Trnovčani in Krakovčani; sleherni meščan, ki je imel od svojega stanovanju kosček zemlje, je delal na nji — z manjšim ali večjim uspehom. Zato se naši meščani niso začeli posvečati ob- delovanju zemlje šele zadnja leta kakor bi marsikdo mislil. V resnici so pa začeli lani mnogi obdelovati zemljo, ki jim tega prej ni bilo tako neobhodno potrebno in zato niso iskali za obdelavo zemljišč. Ne- kateri pa, ki so rotili zemljo že dolga le- ta z znojem, so lani skušali najeti večja zemljišča tudi za pridelovanje krompirja in solivja v večjem slogu. Tako je treba naše obdelovalce deliti med izkušene vr-tnarje in pionirje. V pravem pomenu besede lahko govorimo o pionirjih, ker so lani začeli orati ledino. Tudi letos bo se precej pionirjev, ki so iskali zemljo že je- sen in prejšnje mesece, da bi se posvetili obdelovanju z vso verno, čim ni skopnel sneg. Mnogi pa še vedno povprašujejo po zemlji. Pogosto se obračajo na tiste trma- ste lastnike zemljišč, ki se lani niso pu- stili prepričati, da bi bilo treba tudi nji- hove ledine obdelati.

Marsikdo je bil že zadnje dni nestrpen, ker sneg ni tako hitro skopnel. Čim so skopnele zadnje krpe snega na vrtovih — medtem ko je sneg še ležal v zatistih — so že skoraj planili na vrtove. Zemlja je bila sicer še mokra in ni se še utegnila ogreti. Ljudje pa niso niti pomislili, da lahko zapade še drugi sneg. Nekateri so začeli obdelovati vrtove, ne da bi imeli pripravljene kakšne posebne načrte. Bolj po naravnem nagonu, ki kliče spornadi človeka k zemlji, kakor po teoretičnih načrtih so prišli za lopate in zavihali ro- kave. Sama ljubezen do zemlje sili zdaj

ljudi že dovolj k delu, da jih ni treba več posebej izpodbujati. Seveda ne pozabljajo na izkušnje prejšnjih let.

Kaj bodo letos predvsem pridelovali meščani? Kakšne posebne preusmeritve ne bo. V glavnem bodo pridelovali, kar so lani. Vendar pa žele pridelati vsega več in nekoliko bolj upoštevati rednejše solivje, zlasti fižol. Tudi tisti, ki so imeli lani siabe izkušnje s krompirjem, name- ravajo letos pridelovati več fižola, ker mi- silijo, da je manj tvegano pridelovati fižol kakor krompir. Sicer so imeli nekateri lani tudi siabe izkušnje s fižolom. Neke- tere vrste fižola, ki so dobro rodile na vrtni zemlji, niso dale skoraj nobenega pridelka na ledini. Toda pridelovanje fi- žola se zdi marsikomu bolj priporočljivo že zaradi nakupa semena. Lažje je kupiti semenski fižol kakor krompir. Obdelova- nje zemlje za fižol je bolj preprosto in lažje kakor za krompir. Lahko se zgodi, da manj izkušeni pridelovalec kupi slabo vrsto semenskega krompirja in da že za- raji tega ne pridelata toliko kakor pričaku- je, za krompir pa mora biti tudi pre- cej močno gnojena zemlja, med tem ko fižol ne izžira tako zemlje. Fižol je naj- bolj redilen med solivjem, ki ga pride- lujemo pri nas, in njegova uporabnost je velika, saj je vedno dober v zvezi z raz- nimi prikuhami, posebno ga pa radi pri- delujemo, ker ga radi jemo v stročju, to se pravi, že več mesecev preden je zrel in preden nam zemlja začne dajati dru- ge pridelke. Tako je včasih precej stroš- jega fižola, ko se ni niti zgošnjega krom- pirja.

Meščani nameravajo letos pridelovati tudi več zelja. Že lani so ga nekateri pri- delali precej in so ga sami kisali, češar se zdaj ne kesajo. Seveda bi radi tudi le- tos mnogi pridelovali krompir, a zdaj še ne vedo, ali ga bodo ali ne, ker še nimajo vsi semenskega krompirja. Kakor reče- no, pa bi radi letos pridelali vsi vsega čim več, zato je upravičena bojazen, da bodo prav zaradi tega grešili, to se pravi, da bodo sejali in sadili preveč goste, tako da se rastline ne bodo moge primerno raz- viti. Zato je pa tudi precej veliko povpra- ševanje po umetnih gnojilih, ki jih pa ne morda dovolj. Nekateri so povpraševali po umetnih gnojilih že pozimi, ker so se bali, da bodo pomladi pošla.

Izkušeni obdelovalci zemlje pravijo, da zemljo mora dobro pognojiti tudi znoj; brez tega »gnojila« ne smemo pričakovati uspehov. In zdaj zemlja že čaka našega znoja, čeprav še ni povsod suha. Tudi kmetje bi že radi orali, ta bi delo tudi letos ne zastalo tako kakor lani. Upanje je, da jih poslej ne bo več posebno oviralo slabo vreme in da mraz ne bo trajal dol- go, četudi se bo še povrnil.

Vlomilci s Stožic obsojeni

Konec lanskega leta so zagrešili v Ljubljani v enem mesecu deset vlovov in nabrali plena za 25.000 lir

Ljubljana, 25. marca. Konec novembra zlasti pa v začetku in sredi decembra lani so se vsrile v Ljub- ljani številne vlovne tatvine. Kazalo je da je na delo dobro organizirana vlovilska družba, ki se zadovolji z vsem, kar ji pride pod roko. Ljudje, ki so bili prizade- ti po njeni delavnosti, so prijavljali policiji, da jim je bilo odnešeno zlasti mnogo živih, obleke in obutve. V nekaterih primerih so vlovilci skoro popolnoma izpraznili vse dragocene zaloge škoda je vedno bolj na- raščala in kakor je pokazala torkova raz- prava pred okrožnim sodiščem, so vlovilci nabrali pri desetih vlovih za približno 25 tisoč lir plena. Tik pred božičem pa se je varnostnim organom posrečilo ujeti vodite- lja obnem na zajeti tudi ostale člane druž- bice in njene sodelavce, ki so vsi doma s Stožic.

V tork dopoldne so vsi štirje, med ka- terimi sta bila tudi dva mladoletna, sedi- na zatožno klop. Malemu kazenskemu se- natu je predsedoval vsi dr. Felaher, obto- žnico pa je zastopal državni tožilec dr. Lu- čovnik. Obtožnica je obširno navajala po- dobnosti vseh vlovnih tatvin in iz njene vsebine na kratko povzemamo naslednje podatke: Vsi so se zadovoljili z vsem, kar jim je prišlo slučajno pod roko. Naložili so si 12 kg masti 4 zelenke, 12 kg fižola, 15 kg koruzne moke, 17 kg enotne moke, 3 kg adove moke, 48 jajc, 5 kg sladkorja, 7 kg marmelade, 1 kg mandeljnov, 3 kg rozin, 2 kozarce vložene so- late, 7 solazevih konzerv, steklenico ver- muta, 3 kg jembrena, moške čevlje, svetne hlače in še več drugega perila in obleke. Pohrali pa so tudi tramvajsko levičnico, Lebnovo italijansko vadnico in zobno ščet-

teži 4 kg, steklenico malinovca, 2 kg sira, 10 kg bele moke, 3 kg sladkorja, nekaj to- stenin in riža ter končno še konec 20 kg masti, kar vse je bilo vredno najmanj 5000 lir.

Tretji vlov je Josip izvršil skupno s pla- skarskim pomočnikom Vinkom, ki prav ta- ko doslej še ni bil kaznovan. V noči na 28. novembra sta vlomila pri Antoniji Lešni- kovici v Ljubljani in odnesla 3 pare čevljev, 3 kg šunke in nahrbtnik, tako da je bila Lešnikova okodovana za 700 lir. Dan na- to je glavni obtoženelec vlovil v družbi s tretjim obtožencem Valentinom pri Stani- slavu Samoboru v Ljubljani in mu odnesel 4 plemenske zajce, vredne 200 lir.

Josip in Vinko sta nato vlomila 3. de- cembra pri Ani Jeršičevi in odnesla večjo količino obleke, masti in moke. Da nista bila izbirčna kaže dejstvo, da sta se po- lastila tudi krušne karte, pol litra mleka, manjše količine kruha in podobnih drobnarij. Jeršičeva je bila okodovana za pribli-žno 3500 lir. Vsi trije doslej navedeni obto- ženci pa so se solazili 10. decembra v sta- novanje Rudolfa Trillerja v Ljubljani in od- nesli veliko količino vsakovrstnega blaga. Tudi v tem primeru so se zadovoljili z vsem, kar jim je prišlo slučajno pod roko. Naložili so si 12 kg masti 4 zelenke, 12 kg fižola, 15 kg koruzne moke, 17 kg enotne moke, 3 kg adove moke, 48 jajc, 5 kg sladkorja, 7 kg marmelade, 1 kg mandeljnov, 3 kg rozin, 2 kozarce vložene so- late, 7 solazevih konzerv, steklenico ver- muta, 3 kg jembrena, moške čevlje, svetne hlače in še več drugega perila in obleke. Pohrali pa so tudi tramvajsko levičnico, Lebnovo italijansko vadnico in zobno ščet-

Kar sta se priplazili oprezno dve veliki živali v svetlobni stožec pred uradniškim stanovanjem. Obstali sta in se zagledali v luč. Bila sta severna medvedka. In stara medvedka se je čudila, saj že več tednov ni videla solnca. Tu je pa sedelo solnce pred njo in sijalo sredi zimske teme. Soln- ce, to je bila električna luč. In medvedki je zadišalo po mnogih čudnih stvarih, ki jih sploh ni poznala. Zavaljala je ljudi, nj pa vedela, kaj je bilo to. Človeka nam- reče še nikoli ni videla in še nikoli ga ni vohala. Razsvetljena okna uradniškega sta- novanja so si je želela, da so velike oči, ki jo nepremično gledajo. Premogov dim jo je ščegetal po grlu in nosu.

Odracala je nekaj korakov naprej, se začudila in odracala še naprej. Srdita ni- kakor ni bila, temveč samo radovedna. Po- vohla je po tleh, odracala k steni in vohala dalje. Les je bil predmet, ki ga še nikoli ni videla, toda zdela se ji je, da je poslopje nekakšna gora, čeprav tudi gore še nikoli ni videla. Tako je praradala počasi do ozkega pristrška na vogalu hiše, kjer so bila vrata v kuhinjo. Tu je bilo spravljeno nekaj zamrznjenega mesa. Medvedka je odracala še nekaj korakov naprej po temnem hodniku in začela jesti meso, kaj- ti bila je zelo lačna. Mladici je po sledil njenemu zgledu.

Zena v kuhinji je slišala zunaj ropot in odprla je vrata, da bi pogledala, kdo je. Ozek, navpičen svetlobni žarek je padel v temo. In sredi svetlobnega traku je za- gledala pred seboj medvedko. Okodčila je od strahu skozi vrata v izbo. Vsi so pla- nili pokonci. Ravnatelj je segel po svojem samokresu in ta čas, ko je basal in vrtil bobenček, se je slišalo tiktakanje kakor

ko z lončkom za umivanje zob. Triller je bil okodovan za 6000 lir.

11. decembra sta Josip in Valentin ne- prijavljeno obiskala dr. Vladimirja Orla in mu odnesla 6 parov čevljev ter aktivno v skupni vrednosti 1600 lir. 14. decembra je potem glavni obtoženelec sam odnesel Fran- cu Pavliču 9 zajcev v vrednosti 800 lir. Skupno z obtožencem Vinkom je 17. de- cembra vlomil pri Stanislavu Hrovatu in n- jun plen je postal zopet cela vrsta do- brot v skupni vrednosti 1300 lir. Že dva dni nato sta vlomila pri Dušanu Reliču ter odnesla velike količine masti, bele moke, 4 komade velike ogrske salame sladkorja, koruzne moke, svinjskih rebrc, orehov in olja, tako da je bil Relič okodovan za 3900 lir.

Delavnost glavnega obtožence pa je po- stala vendarle preveč predrzna in kmalu se je znašel v policijskih zaporih. Razen navede- nega je obtožnica očitala glavnemu obto- žencu Josipu, da je neugotovljenega dne v decembru ukradel Karlu Verbiču v Ljub- ljani moško obleko in dve obojni v vredno- sti 1600 lir in da je skupno s četrtim obto- žencem 2. septembra vlomil v Iskem Vintgarju pri Josipu Koščaku in tamkaj od- nesel raznega perila in jedilnega pribora za 300 lir. Obtoženelec Vinko je bil končno obdožen, da je decembra kupil od glavnega obtožence ukradeno moško obleko, za katero je vedel, da jo je omenjeni ukradel Državni tožilec je predlagal, da se vsi ob- toženci kaznujejo po § 316-1, k. z. z upo- rabo § 62 k. z.

Proizvodnja in poraba papirja

Novo določbo Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podstavku člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo naredbo z dne 29. januarja 1942-XX št. 14 in smatrajoč za potrebne nadaljnje omejitve proizvodnje in porabe papirja:

Cl 1. Prepovedani sta proizvodnja in po- raba sledečih vrst papirja: papir za tisk extra, pisalni papir extra, knjižni papir extra, pisemski papir extra, prevlečni pa- pir extra, papir za letake, najfinjši extra in za lepake, pergamin extra, pergamin pa- pir extra, pergamin srebrni papir extra, pergamin barvasti papir extra, svileni pa- pir, enostransko gladek, extra, manila kar- ton extra, ovojni papir extra, sive lepenke extra.

Od prepovedi proizvodnje in porabe so izzete naslednje vrste specialnega papirja in lepenke za tehnično in industrijsko ra- bo:

a) papir za kable, papir za izolatorje, papir za bakelizacijo, papir za papirne vrvice in za vžigalice, papir za okvire in za tuljave, papir za smrkovo prevleko, papir in le- penka »fetro lana«, papir za azbest, papir za filtre, specialni papir za kemijsko in farmacevtsko rabo, pergamentni papir za predenje, svetilnični papir in papir za re- produkcije vobče, risalni papir, papir za od- tislike in snimke, papir za zemljevidne, papir za kondenzatorje, papir za vrednotnice, ci- garetni papir, podloga za karbonski papir, kopirni papir, pivni, diagramski, papir, pa- pir za naboje, papir za zavijanje filmov in fotografirski plošč, pergamentni, rastlinski ali neprepustni papir za surovo maslo in mlečne izdelke, kocke za juho, lepenka za kartotke in računske stroje lepenka za matrice, »prespan« lepenka in lepenka za električne izolatorje, lepenke za kovčge in kožne imitacije in tkalske lepenke.

Naslednji najfinjši papir, čigar proiz- vodnja je dovoljena, se ne sme izdelovati z večjo težo nego je tu navedena, pri čem- er ostanejo v veljavi običajni odstotki: papir za tisk, pisalni papir, pisemski pa- pir 60 g na m², knjižni papir 80 g na m², papir za platnice 150 g na m², klobučni pa- pir, pergamin papir, pergamin srebrni pa- pir, pergamin barvasti papir 55 g na m², svileni papir, enostransko gladek, 30 g na m², manila karton 250 g na m², najfinjši (najtrdnjši) ovojni papir 150 g na m² in z ne višjo vsebino pepela ko 8%.

Cl 2. Prepovedano je: a) zavijati v prodajalnah na drobno v kakršni koli papir naslednje blago in pre- dmete: 1. oblačilne predmete kakršne koli vrste, 2. usnje in kože, predmete iz usnja in kože in krznarske izdelke vobče, 3. hišne predmete in galanterijsko blago, izvzemši predmete iz stekla, keramiko in porcelan, 4. radijske aparate, gramofone, plošče, 5. električne in fotografirski aparate, optične predmete in pripadajoče potrebščine, 6. de-

ta je v izbi stenska ura. Planil je skozi ku- hinjo k napol odprtim vratom. Medvedka je bila odracala izpod pristrška nazaj na tla, mladici je pa še vedno stal na stopni- čah. Medvedka je opazila moža v trenut- ku, ko je dvignil samokres. Bil je prvi člo- vek, ki ga je videla v svojem življenju.

Ali naj navalj nanj in ga ubije s šapo? Vse živali, kar jih je bila srečala dotlej, so podlegle njenemu udarcu. Se nikoli ni srečala živali, ki bi bila močnejša od nje. V naslednjem trenutku je pa počil strel. Mladici se je zavalll po stopnicah. Stara je skočila k njemu, ga povohala in dregnila z gobcem, toda medvedek se ni gani. Kro- gla mu je bila prebila vretenca v vratu. Mož je drugič ustrelil. Medvedko je zadel v ključnico. V naslednjem trenutku je že stala na zadnjih tleh. Bila je besna. Od njene rjovenja so se tresle stene. Bila je rdeča in bela v žrelu. Samokres je počil še enkrat.

Medvedka se je zgrudila, pa se je zopet pobrala. Lik strahotna bela prikazen je stala pred stopniščem in sapa se ji je ka- dila iz žrela v mrzlo noč.

Zasmrdelo je po smodnikih, na stopnicah so se zaslišali koraki. Prikazali so se na- peti obrazi in izginili so skozi vrata. Me- dvedka je s težavo sedla. Ni bila več pri polni zavesti. Solnce je bilo zopet ugasi- lo, zdela se ji je, kakor da je zdruvalo ne- kam doli v črno temo. Dva bela živalska trupe sta ležala pred hišo, drug čez dru- gega. V belo diako je curjela rdeča kri.

Daleč tam na morju, odkoder sta bila pricrala medvedka in njen mladci, da je ležala zimska noč v nemotenem miru nad valovčco plimo, nad nakupljenimi ledeni- mi gorami.

Na razpravi, ki je trajala skoro 3 ure, obtoženci obdanih jim dejanj niso zanikali. Skladno z izpovedbami priči so priznavali vrome, le glede količine odnešenega blaga so trdili, da niso odnesli vsega, kar jim je obtožnica očitala. Senat, ki se je posveto- val o sodbi pol ure, pa njihovemu zagovo- ru ni verjel in je za osnovo sodbe sprejel skrajni v celoti navedbe obtožnice. Za glav- nego obtožence Josipa in drugega obtož- nica Vinka je smatral, da sta se združila za izvrševanje tatvin in da je bil tako podan dejanski stan, ki ga navaja § 316, točka 1 in 2 k. z. Ostale obtožence pa je ocenil kot sotožilce.

Glavni obtoženelec Josip je bil zaradi dveh prestopkov po 314-1 in treh zločinov po 316, 1 in 2 k. z. obsojen na 2 leti strogega zapora. Drugoobtoženi Vinko je bil obso- jen zaradi zločina po 316, 1 in 2 k. z. na 1 leto in 3 mesece strogega zapora in 100 lir denarne kazni, tretji obtoženelec Va- lentin je bil obsojen na 11 mesecev stroge- ga zapora. Vsi trije so bili obsojeni tudi na izrebo čistih pravic. Četrti obtoženelec Dracimir pa je bil obsojen na 3 mesece strogega zapora in ker je unanje, da se bo robojšal, mu je bila izvršitev sodbe odlo- žena za 3 leta. Vsi so bili obsojeni tudi na povračilo škode ki se je zasebnim udele- žencem priznalo do polovice zahtevkov ko- likor je šlo za jestvine v celoti pa, kolikor je šlo za obleke in obutve.

Glavni obtoženelec je obsojdo sprejel na znanje, vendar je prijavil priziv glede pre- visoke kazni. Ostali pa so se s kaznjijo za- dovoljili.

le strojev, orodje in opreme, železnino, iz- vzemši žeblje, vijake, žebličke, drobnjavo in podobno, 7. papirniške in pisarniške predmete, 8. knjige, revije, časnike in ti- skovine vobče 9. cigare in cigarete, ki so že v škatlah, pušicah ali ki so že prirejane, in kadilske predmete, 10. živilske izdelke v posodah, steklenicah ali zavojih ali herme- tično zaprtih ovojih vobče (Za vsa druga- živila je dovoljena poraba enega samega lista papirja.) 11. blago in predmete katere koli druge vrste, vstevši farmacevtske iz- delke, že kakor koli prirejane v škatlah, ošušicah posodah in podobno;

b) uporabljati v prodajalnah na drobno škatle in pušice vobče iz papirja in lepen- ke za shranjevanje izdelkov, ki so že za- orti v posodah kakršne koli vrste na her- metično zaporo, izvzemši samo izdelke v steklenih posodah;

c) izdelovati blago in predmete in jim pri tem prilagati več kot en list navodil, ki ne sme biti večji ko 2 dm², pri čemer pa je izključena vsaka reklama. Pri navodilih za uporabo, ki se prilagajo strojem in drugim tehničnim pripravam vobče, se ne sme uporabljati več ko 18 dm² papirja z najvišjo težo 60 g na m², tudi če so iz več listov;

d) tiskati, izveštati, razdeljevati med ob- činstvo, tudi po pošti, tiskovine oglasne vsebine (objave, napisne listke, programe okrožnice, obvestila za ročno razdeljevanje itd.) in kakor koli propagandne vsebne in- dustrijskega, trgovskega in bančnega značaja ter tiskovine kakršne koli vrste radi nabiranja denarja in drugih daril. Dovoljeno je samo tiskanje in stensko nalepljanje reklamnih oglasov, ki se zanje ne uporabi papir in lepenka v večjih ob- merih ko 35 dm², tudi če so sestavljeni iz več delov.

Take tiskovine se smejo nalepljati samo v enem primerku na vsakem prostoru ali tabli, ki je stalno določena za nalepljanje. Kjer takih, za nalepljanje določenih pro- storov ni, je dovoljeno nalepljati po en pri- merku v razdalji po najmanj 200 m med enim in naslednjim primerkom;

e) tiskati beležnice, koledarje, tudi z me- sečnimi listi in koledarske bloke reklamne- ga značaja. Dovoljen je tisk beležnic, koledarjev, tu- di z mesečnimi listi, koledarskih blokov, če niso reklamnega značaja, v sledečem obsegu: beležnice v velikosti 14x22 in 8x12 cm², mesečni koledarji v velikosti 16x22 cm², koledarski bloki v velikosti 65x95, 50x65, v namizni obliki 88x120 mm;

f) tiskati voščilnice in posetnice;

g) tiskati naznanila o poroki, rojstvu, smrti;

h) tiskati razglednice v velikosti nad 9x14 cm in težji nad 250 g na m²;

i) tiskati trgovske cenike, almanaha, le- topise, vozne rede, tudi če niso reklamne- ga značaja, pri čemer so izzete krajevne ustanove.

Za vozne rede je dovoljeno tiskanje že- lezniških, tramvajskih in avtobusnih voz- nih redov v dveh rednih izdajah na leto eventualno v dveh izrednih izdajah;

l) prirejati pisemski papir z več ko enim listom;

m) izdelovati papir za podlaganje ovojn- nic;

n) izdelovati krep-papir za cvetlice, za okras, za zavijanje cvetic in higienski krep-papir;

o) izdelovati papir za obloge.

Prepovedano je tiskarnam tiskati v tem- blenu navedene predmete z drugačnim ob- segom, obliko ali težo nego so predpisani v prednjem členu.

Za ukoriščenje zalag papirja prepoveda- ne proizvodnje po členu 1. in tiskovine ter predmetov, ki ne ustrezajo predpisom iz prednjih odstavkov, se dovoljuje proizva- jalnim in potrošnim podjetjem rok do 31. avgusta 1942.

Cl 3. Glede dnevnega in periodičnega ti- ska se določa takole:

1. dnevniki se smejo izdajati na največ štiri stranih dva dni na teden pa smejo iziti na ne več ko šestih straneh. Izredne izdaje se smejo tiskati na največ štiri stranih;

2. prepovedano je tiskati nove revije in kakršne koli vrste periodičnih publikacij. Prepovedano je tudi tiskati enkratne številke in izredne številke revij in časopisov.

Visoki komisar odredi ustavev vseh ti- stih revij in periodičnih publikacij, ki jih glede na sedanje razmere smatra za ne- potrebne.

Sedaj izhajajoče revije in periodične pu- blikacije ne smejo povečati sedanjo obli-

ko; upoštevajoč redne izdaje, kakršne so bile neposredno pred dnem uveljavitve te naredb, pa morajo zmanjšati število stra- ni, in sicer: od 16 strani na 12 strani, od 12 strani na 8 strani, od 8 strani na 6 stra- ni, od 6 strani na 4 strani.

Revijam z več ko po 16 strani se zniža število strani za eno četrtino, upoštevajoč redne izdaje, kakršne so bile neposredno pred dnem uveljavitve te naredb.

Za to znižanje je treba upoštevati tudi strani z oglasi.

Dovoljuje se tiskanje revij in periodič- nih publikacij z enakim številom strani, kakor jih je imela redna izdaja, objav- ljena neposredno pred dnem uveljavitve te naredb, če se zn za skupno število zvez- kov za eno četrtino z ozirom na izenačeno povprečje iz zadnjega polletja leta 1941. Visoki komisar more z odlokom spreme- niti število strani časopisov, ki so name- njeni za inozemstvo.

Od omejitev iz prednjih odstavkov so iz- zete tiskovine in izdaje Visokega komi- sarjata.

Cl 4. Naredba z dne 29. januarja 1942-XX št. 14 se razveljavlja in sicer kolikor zadeva določbe iz člena 1. z dnem 1. aprila 1942-XX, kolikor zadeva določbe členov 2., 3., 4. in 5. pa z dnem uveljavitve te na- redb.

Cl 5. Krštelji določb te naredb se ka- zujejo z zaporom do treh let in v denarju do 10.000 lir in se jim tudi lahko začasno ali trajno odvzame obrtna pravica. Če je dejanje manj pomembno, se izreče samo denarna kazen.

Cl 6. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 18. marca 1942-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 25. marca: Oznanjenje Marijino

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Prva žena

Kino Sloga: Poročno potovanje in Pona- rejalci

Kino Union: Sancta Maria

Kino Moste: Jeca brez rešetk in Dikta- tor

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 3, Trn- koczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenbur- gova ulica 7.

Iz Spodnje Štajerske

— Novi grobovi. V Studenčih pri Mariboru je umrla posestnikova žena Ana Mrav- lak, v Pobrežju pri Mariboru izseljenka An- tonija Nipitsch, stara 72 let, v Mariboru je umrl biviš postrešček Andrej Grmek, star 62 let, v bolnici v Grazu je umrla zaseb- nica Albina Koller. Njene zemске ostanke so prepeljali v Maribor. V mariborski bol- nicl je umrla delavka Marija Vogrin, stara 18 let. V Mariboru je umrla železničarjeva hčerka Matilda Saltinger, stara 18 let.

— Gibanje prebivalstva v Dobrni in Vu- hredu. Od 23. februarja do 15. marca so imeli v Dobrni 4 rojstva, 1 poroko in 3 nove grobove. Poročila sta se Bernard Kroflič in Roza Ahac, umrli so Jože Ram- šak, star 6 dni, Jožefa Kolar, stara 68 let, in Jože Mihelak, star 73 let. V Vuhredu je bilo od 1. do 15. marca 5 porodov, 2 nova grobova in 5 porok. Umrla sta Giegor Riš- niki in Janez Strazišnik, potočili ro se pa Anton Rohnik z Antonijo Strdin, Franc Verdnik z Ano Cigler, Rajmund Koren z Marijo Ano Kolar, Mihal Hribnik z Jus- tino Verdnik in Kristijan Fečler z Elzo Zakeršnik.

— Štiri težke nesreče. V okolici Celja se je pripetila v petek usodna nesreča. Dva splašena konja sta drvela z vozom po cesti in podrla Alojzijo Oširjevo. Nesrečnica je prišla pod voz in konja sta jo zadel a kopiti Obležala je nezvesta in šele čez nekaj ur se je zavedla. V kavalonu, pri Vojnku je zadel tečkal kamen cestnega delavca Franca Opatčala v glavo in ga trško poškodoval. V Celju zaposlenega de- lavca Ivana Borcena iz Nove Cerkve je brnil konj v glavo, tako da je oblezel nez- zavesten. V gozdu je padel z drevesa de- lavec Ivan Ivančič in si pretrevel možgane.

— Zborovanje mladih učiteljev in učite- lje.

Izpred vojaškega sodišča

vojaško vojno sodišče II. armije, oddelek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v kazenski zadevi proti:

1. **Frakelj Benedikt**, neznanega očeta in Frakelj Marije, roj. 19. III. 1909 v Rožni dolini, bivajočemu v Ribnici, zaprtemu;
2. **Marinčič Branka**, živega Franceta in Suhadolnik Antonije, roj. 18. VIII. 1922 v Ribnici, in tamkaj bivajočemu, zaprtemu;
3. **Petejan Stanko**, živega Antona in Kapele Leopoldine, roj. 5. V. 1918 v Gorici, prebivajočemu v Mariboru, zaprtemu;
4. **Tonijs Francetu**, živega Josipa in pok. Novak Marije, staremu 33 let, roj. v Ljubljani in tamkaj bivajočemu, zaprtemu;
5. **Zadnikarju Ivanu**, pok. Ivana in pok. Kramer Marije, staremu 22 let, rojenemu v Ljubljani, bivajočemu na Brdu, zaprtemu, ki so bili

obtoženi:

1. Petejan Stanko in Tonijs Franc zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 306 k. z., ker sta bila od 20. avgusta do konca septembra 1941 člana oboroženih tolpe, organizirane na gori Mokrec, in ki ji je poveljeval Ljubomir Serčer ter je imela za političnega komisarja nekega Slavka.
2. Petejan Stanko: a) zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 110 do 285 k. z., ker je dne 30. avgusta 1941 na Turjaku, skupno z nekimi drugimi poedinci in z namenom, da bi izvršil atentat na varnost države, izvršil dejanje, ki naj bi povzročilo krvovelje na državnem ozemlju, ker je s puškami in puško-mitraljezi napadel karabinersko postajo na Turjak in se zapletel v ognjeni spopad s karabinerji, ki so tamkaj ložirali; b) zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 253 in 61 št. 2 k. z., ker je v istih časovnih in krajevnih okoliščinah izvršil sabotažna dejanja in sicer s tem, da je preprečil telefonske in brzojavne žice v bližini poštnega urada na Turjak, da bi lahko izvršil zločin pod a); c) zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 7 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker je dne 25. X. 1941 na cesti med Skofljico in Lavrici ogrožal življenje pripadnikov oboroženih sil s tem, da je napadel neko vojaško taborišče z namenom, da bi pobil vojske in se polastil orožja.
3. Petejan Stanko, Frakelj Benedikt in Marinčič Branka: a) zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 16 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker so na ozemlju Ribnice in ne povsem točno določenem času od oktobra do 12. novembra 1941 pripadali neki oboroženi tolpi, katere poveljnik je bil Tekavec Filip, politični komisar pa Kmet Ivan; b) zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 2 Ducejevega razglasa z dne 24. X. 1941, ker so v istih časovnih in krajevnih okoliščinah kakor pod a) nosili strelno orožje (puške in puško-mitraljeze) brez dovoljenja pristojne oblasti.

4. Petejan Stanko in Frakelj Benedikt zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 110 kazenskega zakonika in čl. 8 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker sta skupno v noči na 9. novembra 1941 v kraju Sv. Gregor v občini Ribnica v terorističnem namenu izvršila dejanje, ki je imelo hude posledice za prometne in prevozne zveze, ko sta z dinamitnimi naboji razstrelila 8 drogov elektrovida visoke napetosti.

5. Petejan Stanko in Marinčič Branka: zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 489 k. z. v zvezi s čl. 482 istega zakonika, ker sta se brez lastne udeležbe v ponarejanju, posluževala septembra, oktobra in novembra 1941 ponarejene istovetne izkaznice.

6. Marinčič Branka: zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 8 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker je 10. XI. 1941 izvršil dejanje, ki je imelo za posledico hudo škodo na prometnih zvezah, ko je z dinamitnim nabojem pognal v zrak dva stebra elektrovida visoke napetosti na cesti Ribnica-Kočevje.

7. Zadnikar Ivan: zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 7 Ducejevega razglasa in čl. 110 k. z., ker je dne 9. oktobra 1941 v Ložu, skupno z drugimi oboroženimi osebami, napadel volake mestnega povelništva v tem kraju in povzročil smrt nekaterih izmed njih ter druge odnehal.

8. Tonijs Franc: zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 5 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker je v nedoločenem času oktobra 1941 vršil prevarno propagando s tem, da je vzpodbujal nekatere svoje tovarše, naj postanejo člani oboroženih tolpe.

9. Zadnikar Ivan: a) zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 16 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker je bil v nedoločenem času od avgusta do novembra 1941 član oborožene tolpe na Krimu; b) zločina, ki ga predvideva in kaznuje čl. 2 Ducejevega razglasa z dne 24. X. 1941, ker je v istih časovnih in krajevnih okoliščinah nosil strelno orožje brez dovoljenja pristojne oblasti.

Sodišče je na osnovi čl. 477, 483, 489, 490 zakonika o kazenskem postopku in čl. 240, 230 in 29 k. z. izreklo obtožence za krive pripisanih jim zločinov in je

obsodilo:

Fraklja Benedikta, **Petejana Stanka**, **Zadnikarja Ivana** na smrtno kazen z vsemi zakonitim posledicami;
Marinčiča Branka in **Tonijs Franceta** na doživetno robijo z vsemi zakonitim posledicami.
Sodišče odreja, da se ta sodba enkrat in v izveščku ter samo glede obsodbenih na smrtno kazen in doživetno robijo objavi na stroške obsodencev v listih: »Il Piccolo« v Trstu ter »Jutru« in »Slovenec« v Ljubljani.

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino«, št. 23. z dne 21. marca 1942-XX. E. F. objavlja v naredbi Visokega Komisarja: nove določbe o uređitvi proizvodnje in porabe papirja; spremembe naredbe o sladkovodnem ribarstvu in ob avo: Pristo bne Trgovinsko-industrijske zbornice v Ljubljani.

— Razvoj kunejere v Italiji. Kunejereja se zadnja leta naglo širi po Italiji. Zlasti napredna je v tem pogledu severna Italija. »Eco di Roma« objavlja sedaj, da cenijo poznavalci števil kunej, ki so letno na razpolago za kakol na 60 milijonov. Še nedavno so razpolagali s komaj 10 milijoni. Obilavost se zavzemajo, da bi se kunejereja enakomerno razširila v še večjem obsegu po vsej državi, saj ne zahteva niti velikih stroškov niti naporov; kunejere potrebuje le neka trave, vode in smage. Pozimi ga hranimo s suho krmo, peso in korenjem. Z umestnim krizanjem se izboljšuje plemen in se doseže večji zaslužek. Njegova kožušina pridobiva na ceni, prav tako pa je vedno bolj upoštevana njegovo meso; nadomesti izpadle količine govedine odlično, saj razvija več kalorij in je prebavno tudi za najbolj občutljive želve.

— Trenutni položaj na trgu svile. Največji delež svilene proizvodnje Italije prevzema Nemčija. V Nemčijo gre, kakor za trguje »Eco di Roma« 65%, vse italijanske svile. Izvoz svile pa je usmerjen tudi na Madžarsko, v Portugalsko, Švico, Rumunijo in v Francijo. Italija ima odlično položaj v proizvodnji svile. V raznih državah se uveljavljajo poskusi nadomestiti svilo z umetnimi vlakni, obenem pa tudi ukrepi, ki naj ugodno posepijo krajevno proizvodnjo svile. Vsako nevarnost konkurence je treba zato odbiti z izpolniteljivo nacionalne proizvodnje.

— Zgodovinske, zemljepisne in narodopisne vezi med Epirom in Albanijo. »Agit« poroča, da je imel albanski minister za ljudsko pravečo Beratti poudno predavanje o zgodovinskih, zemljepisnih in narodopisnih vezeh med Epirom in Albanijo. Osnovna trditve ministrovega razpravljanja je bila, da pripada južni Epir narodopisno k Albaniji ne pa k Grčiji. Govornik je dokazoval, da je bil Epir po soglasnem pričevanju piscev vseh dob, tako v starem kakor v srednjem veku posejen z ilirskim ljudstvom, v nobenem primeru pa ne z grškim. Samo v dobi turškega gospostva je bilo epiropsko prebivalstvo postavljeno pod vpliv vzhodne cerkve in grške sole in se je začela politična oproganda za pogrcenje. Med 318.000 prebivalci, kolikor jih sedaj šteje Epir, pa ni niti sedaj Grkov in grkofilov več kot 100.000. Sedaj, ko je minil vpliv Grčije, se bo to prebivalstvo nedvomno z verno znanostjo priznalo k svoji lastni albanski narodnosti.

— Proizvodnja dušika v Italiji. Dušik je osnovnega pomena tako za proizvodnjo umetnih gnojil kakor za številne in važne industrijske izdelke vojaškega značaja kot n. pr. razstreliva. V zadnjih letih se je količinsko proizvodnja dušika dvignila po vseh državah. V letu 1938-40 se je svetovna proizvodnja dušika tako povečala, da je presegla vse dosedanje. Kar se tiče Italije, je znano, da je italijanska industrija v proizvodnji dušika prvobornitelja. Največ zaslug ima zato podjetje Montecatini, ki je opremljeno z najpopolnejšimi napravami na svetu za pridobivanje dušika in dušičnatih gnojil. L. 1939 so prideli v Italiji 1.512.600 stovov čistega dušika, katerega 747.000 stovov je bilo vseobsega.

v amonijaku, nad 452.000 v solitrni kislini in več kakor 313.000 stovov v kalcijevem cianamidu. 85,90% proizvodnje gre za umetna gnojila. Omembe vredno je, da se je zadnja leta znatno razvila proizvodnja sintetičnega dušika, kar je omogočilo, da se je italijanska industrija osvojila uvoza čiskega solitra, iz katerega se je prej izključno pridobival dušik.

— Izboljšanje dalmatinskega gospodarstva. Gospodarstvo v Zadrski, Splitski in Kotorski pokrajini se je zadnje mesee znatno ojačilo in stremi vse bolj k vključitvi v okvir italijanskega kmečkega, industrijskega in trgovskega gospodarstva. Kakor poroča Agit iz Rome so nedavno ukrepi uredili da'anje kreditov in zbiranje prihrankov. Z naredbo guvernerja so bila vsa podjetja, ki zbirajo prihranke in dajejo kredite oziroma se splošno pečajo o bančnih posli postavljena pod nadzorstvo vlade Dalmacije, ki je v ta namen ustanovila nadzorstveni urad za obrambo prihrankov in dajanje kreditov. Z izvajanjem uredbe je bila sklenjena likvidacija mnogih podružnic bank, katerih glavni sedeži so v tujini. Likvidacija sta prevzeli Banco di Napoli Banco di Roma in Dalmatinska eskomptna banka. V Splitu je bila nedavno otvorena podružnica banke »Banco di Roma«, med tem ko bosta dve drugi podružnici v Kotorju in Šibeniku začeli delovati v kratkem. Na ta način se o gospodarstvo teh treh pokrajin z delom podružnic italijanskih denarnih zavodov vedno bolj vključevalo v skupni gospodarski okvir.

— Italijanski izvoz poljskih pridelkov v Nemčijo je malenkosten. »Agenzia Economica Finanziaria« iz Rome objavlja podatke o izvozu poljskih pridelkov iz Italije v Nemčijo. Primerjaje italijanski izvoz v Nemčijo lani s pridelkom predlanskim ugotavlja, da so bile od celotne proizvodnje odposlane v Nemčijo naslednje količine: eno petino proizvodnje limon, pomaranč ter cvetač, eno desetino proizvodnje mandljev, češenj, hrušk in čebule, eno osmino proizvodnje breskev, sliv in marelic ter eno enajstino proizvodnje tobaka. Ti podatki izpričujejo neresnico sovražne propagande, ki hoče prepričati, da je omejitve živinskih obrokov v Italiji posledica izvoza v Nemčijo.

— Označite v pismenskih naslovih tudi pokrajino. Uprava pošte in telegrafa v prestolnici opozarja občinstvo, naj vedno označuje na dopisih tudi pokrajino, v kateri je namembni kraj. S tem bo zelo olajšan odpravek. Obvezno je označevanje pokrajine na priporočilih in zavarovanih dopisnicah in pismih.

— 40 letnica umetniškega delovanja. Dignit romske Kr. Opere Tullio Serafin je v nedeljo proslavil 40 letnico svojega umetniškega udeleževanja. Po drugem dejanju »Aide« so se zbrali na odru voditelji umetniki in člani orkestralnega zbora in mu izrazili tople čestitke. Slovesnosti je prisostvoval Minister Pavalini in namestnik romskega guvernerja Manno. Oba sta nagovorila jubilarita in slavila njegovo zaslugovo umetniško delo. Manno mu je izročil Mussolinijev gliko in gledališke darove. Seveda se je čestitkam pridružil tudi navzoče občinstvo, ki je izredno živo in toplo pozdravilo jubilarita na odru.

— V navalu ljubeznosti je napadel svoje ljubice, ki ga je hotela sesti. V nedeljo je v Perugiji uradnik 44letni Mario Biagini, oženjen in oče več otrok, povabil v svoje stanovanje, v katerem je živel ločen od žene, svojo ljubico Bruno Pausali,

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnicah ob 18 in 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Gledala filmske drame. Ena največjih sodobnih filmskih dvoran

Prva žena

Laura Oliver - Jean Fontana -

Radi izredne dolžine filma predstave v četrtki in nedeljo ob 14. in 18.15 ur

KINO UNION • TELEFON 22-21

Sancta Maria

Amadeo Nazzari, Conchita Montes, Armando Falconi, Germana Paolieri

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Drugi spored

POROČNO POTOVANJE

Cecilia Parker, Erik Lander

PONAREJEVALCI

James Newill

Radi velike dolžine obah filmov, popoldanska predstava točno ob 16. uri

posojilnično uradnico. Ko je zaprl vrata za njo, ji je v navalu divje ljubeznosti, ker mu je izjavila, da bo prekinila vse stike z njim, porinil v roke peresnik, češ naj napše oporoko, ker ne bo zapustila več hiše živa. Ženska je začela klicati na pomoč. Biagini pa je vzel iz predala mize samokres in streljal proti njej, tako da jo je nevarno ranil. Z zadnjima dvema streloma je usmrtil samega sebe.

— Tresle so se gore, toda rodila se ni niti mlč. Iz Buenos Airesa uradno zanikajo v Italiji razširjeno vest, po kateri naj bi čevljar Lorenzo Petralia iz Anacaprija podedoval zapuščino vredno 126 milijonov lir. Pristavljajo, da je umrl Biagio Petralia, brat Lorenza, zapustil zelo skromno imetje.

— Arcačija zaradi poslušanja radijskih oddaj sovražnika. Varnostni organi v Portu Ceresiju so aretirali 34letnega Colomba Giovannija iz Busto Arsizija. Zalotili so ga pri poslušanju radijskih oddaj sovražnih postaj.

— Nov grob. V Starem trgu pri Višnji gori je zadela v nedeljo 8. t. m. kap Jakova Slapničarja. Pokojnik je bil daleč naokrog znan in priljubljen. Bil je zvest služabnik trdnje Mihael Omanen skozi 26 let. Poznala ga je malone vsa Dolenjska, saj je hodil s svojim gospodarjem tudi po sejnih. Pokojnikova priljubljenost se je pokazala tudi pri pogrebu. Takega pogreba Višnja gora še dolgo ni videla. Jakob Slapničar je zapustil vdovo in pet nepreskrbljenih otrok. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojem naše globoko sožalje!

— Močna slana je pobelila polja. Snoči se je nebo popolnoma zjasnilo in zjutraj je legla na polja in travnike močna slana. Miške, kolikor jih je ponekod zapustil še sneg in se niso še utegnile posušiti, so zamrzle. Zemlja se pa naglo uši in večraj so ljudje v okolici že marljivo obdelovali svoje vrtno grede. Tudi ceste, ki so bile nekaj časa po vsej mestni okolici polne tekočega blata, so se že osušile. Ponekod so jih mestni delavci ostrgali, kar je bilo potrebno zlasti tam, kjer se je nabralo blata skoro za ped visoko.

— Združenje trgovcev ljubljanske pokrajine poziva vsa podjetja, pri katerih pride poslovanje po zastopnikih oziroma proizvodnih potnikih z ozirom na obseg obračun v poštev da prijavijo imena, naslove in osebne podatke svojih zastopnikov z navedbo pristojnosti in roka od kdaj zastopajo trdiko. Društvo trgovskih zastopnikov v Ljubljani. Prijave morajo biti vlozene pri omenjenem društvu v 8 dneh, ker v nasprotnem primeru trgovska in industrijska zbornica ne bo nikomur, razen prijavljenih, izdala potrebne legitimacije za vstop na trg zastopstva.

— Nesreče. V ljubljansko bolnico so večraj prepeljali štiri ponesrečence. James Kavčič, 49-letni posestnik z Vrhnike, je padel s kolesa in si zlomil desno ključnico.

— Boža Rojc, 30-letna žena mesarskega mojstra iz Ljubljane, je padla z voza in si zlomila levo nogo. — Vladimir Korenčan, 31-letni zidar, zaposlen pri mestnem gospodarskem uradu, je padel pri delu in se ranil na levi nogi. — Ivan Kogovšek, 77-letni zidar iz Rožne doline, se je prav tako ponesrečil pri padcu; zlomil si je desno nogo.

Iz Ljubljane

—lj Jasna noč, mrzlo jutro. Burja je pošteno ohladila. Včeraj se je zjasnilo in skoraj ves dan je bilo nebo brez oblaka. Pihala je še vedno precej močna burja, tako da solnce ni moglo pokazati svoje moči. Danes »Marija zemljo odklepa«, kakor pravijo ljudje. Marja zemljo zaklene 8. decembra, 25. marca jo pa odklene. To se pravi, da zima traja od 8. decembra do 25. marca. Pred 25. marcem je zemlja še »strupena«, še premrzla, da bi smel sestiti na njo brez nevarnosti za zdravje, ali da bi otroci že smeli hoditi bosi. Davi se je pa zdelo, da je Marija zemljo zaklenila, kajti ponoči je zemlja močno zamrznila in pokrlo jo je precej debela slana. Ker je bilo še malo vetrovno, je bilo zjutraj brez meglice in v Ljubljani smo lahko opazovali sončni vzhod, za kar se nam nudi zelo redko prilika.

—lj 60letnica delovnega moža. V torek je praznoval 60letnico rojstva kotlarski pomočnik v kurtilnici na glavnem kolodvoru in železničar Ludvik Krajnc. Jubilar se je rodil 24. marca 1882 v Gorizii, že tam vstopil v rani mladosti k železničarstvu in se tu tudi poročil. Med svetovno vojno, ko se je fronta približala Gorizii, pa je moral zapustiti solčno mesto in preseliti se v družino v Ljubljano, kjer je še danes zaposlen, tako da so se njegova službena leta dvignila že zelo visoko. V službi je bil vedno vreden in deloven ter ga cenijo vsi njegovi predpostavljeni. Bil pa je tudi skrben družinski oče. V srečnem zakonu se mu je rodilo 6 otrok, od katerih je danes še pet živih ter so vsi razen hčerke že preskrbljeni. Krajnc je bil vedno zvest čitatelj in naročnik naših listov ter zaveden mož. K njegovemu življenjskemu jubileju mu iskreno čestitamo ter želimo, da mnogo let zdravlja in zadovoljstva.

—lj Parke čistijo. S prvimi toplejšimi pojava pomladanskega solca se uveljavljajo v mestu tudi že njegova »pljučica«: zelenje parkov pestro poživlja nove barve. Izpod snežne odeje se je travna ruša izvila vsa rjava in umazana. Potrebno bo počakati še nekaj dni, da bo začela poginjati da bo izginila rjavina in da se bodo trate pregnile z mehkim, nežno rahlim zelenilom. Toda v dolgi zimi se je na snegu, ki

je ležal na tratah parkov, nabralo tudi mnogo umazanije, ki žal ni hotela pristojevo izginiti obenem s snegom. Zato se je sunanost parkov takoj povzdignila, ko so jih očistili in odstranili z njih vsa navlažila in umazana. Obenem so tudi posuli sprehajalne poti s peskom, da so se razmešana tla utrdila. Zlasti je bilo potrebno v Miklošičevem parku pred sodnijo, kjer diagonalni poti tvorita sestavni del zelo prometnih poti pešcev. Njuno krizišče je namreč krizišče dveh važnih smeri: prva vodi skoro iz vsega južnovzhodnega dela mesta na železniško postajo in narobe, druga pa iz severno vzhodnega na ljubljanski trg. Podobno je bil očistiti in nasut s peskom park za muzejem. Ko bo letos bržkone že v kratkem tamkaj urejena šubičeva cesta, saj še čakajo veliki kupi drobljenca, da jih bodo razgnili preko vse površine, bo vsa okolica prišla učinkovito do veljave. Potrebno bo pa urediti tudi novo cesto med hišami Pokojniškega zavoda in novim zidom uršulinskega vrta.

—lj Kravice in odlična sortirana vina v gostilni Lovina.

—lj Rdeči križ poroča: V tajništvu poizvedovalnega oddelka naj se zgledajo: Cvetki Nada, Dergana dr. Franc, Dobričina Albina, Hočevar Mici, Huile Drago, Ko-

kolj dr. Hadrijan, Košir Pavla, Kumer Mar. Megušar Maks (stariš), Merčina Franc, Merčun Franc star., Močan Jožica, Oblak Andrej, Orač Vinko, Pavlin Milica, Pogacnik Franka, Prek Franja, Rajčević Jelena, Rozman Pavlina, Sekeruš Arzen, Stepič Dušan, Varl Leopold, Visečnjak Milena, Vošpernik Janko, Vrtočnik Antonija, Zajc inž. Slavko, Zagar Betka, Zibert Lojze. V tajništvu poizvedovalnega oddelka naj se zgledajo: mati g. Marjana, ki je prejela pomotno pismo iz Alessandrie s pismom.

—lj Literarni večer pisatelja Ivana Albrehta bo v soboto zvečer v dvorani. Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti. Na njegovem večeru bodo sodelovali tudi univerzitetni profesor dr. France Veber, ki bo podal oris Albrehtovega dela s filozofskega stališča, ga. Šaričeva, ki bo izbrala dela brala in en član Narodnega gledališča. Večer bo brez dvoma dogodek in zasluži vsa pozornost.

—lj Kavnateljstvo II. ženske realne gimnazije v Ljubljani sporoča, da se vrši jo duhovne vaje za tukašnji zavod v stolnici od četrtka 28. do sobote 28. marca in poziva vse učenke, da se duhovnih vaj redno in točno udeležujejo. Pričetek duhovnih vaj je v četrtek dne 26. marca ob 8. zjutraj. Nadaljnji spored bo objavljen v cerkvi in nabit na šolski razglasni deski v veži moškega učiteljskega.

Sportni pregled

Nogometno prvenstvo Vzhodne marke

V nedeljo se je na Dunaju nadaljevalo nogometno prvenstvo Vzhodne marke z dvema dvojnicama prireditvama. Največje zanimanje je vladalo za tekmo med Austrijo in Rapidom, ki je nudila dober nogomet, kljub temu da sta moštvi nastopili s pomlajenimi močmi. Tekmi je prisostvovalo 15.000 gledalcev. Rapid je prišel v vodstvo s štirimi goli, kasneje pa je zgubil dva igralca in Austrija je do konca znižala rezultat na 4:3. Uvodno tekmo sta igrala FAC in Admira. Zmagal je FAC 2:1 (1:0).

Na drugi prireditvi je Vienna premagala Wiener SC 5:1 (1:0), medtem ko je bila druga tekma le prijateljska. Stanje v tabeli nogometnega prvenstva Vzhodne marke je naslednje: Vienna 22 točk, FC Wien 19, Wacker 18, Austria in Rapid 17, Wiener SC 16, Admira 12, FAC 11, Sturm (Graz) 6 in Post 2 točki.

V Spodnještajerskem nogometnem okrožju sta se v pokalnem tekmovanju srečala mariborski Rapid in SG Celje. Tekma je bila v Mariboru in so Rapidovci zmagali 4:1 (4:1).

Dansko teniško prvenstvo
V nedeljo so v Kopenhagenu igrali polfinalne igre v danskem teniškem prvenstvu na pokritih igriščih. V obeh igrah sta zmagala gostujoča Hrvata Pallada in Mitić. Pallada je premagal Ankerja Jakobsona 6:2, 6:3 in Mitić Svena Sperlinga 6:2, 8:6. Pallada in Mitić sta tako prišla v finale.

Usoda krožnih kolesarskih dirk
Državne krožne kolesarske dirke so najpriljubljenejše in najbolj znane prireditve po vsem evropskih državah. Glede na vojne posledice pa se je že lani marsikod sklepalo, ali je sploh še kaj umestno prirediti take težavne dirke. Letos je, kakor znano, Italijanska kolesarska zveza odpravila svojo krožno kolesarsko dirko in jo nadomestila s tekmovaljem v več zaporednih obdobjih. Tudi iz drugih držav prihajajo poročila, da se pristojne zveze pomisljajo, ali bi krožne dirke izvedle ali ne.

Švicarska kolesarska zveza vetraja na izvedbi švicarske krožne dirke. Določila je že dneve in se bo dirka izvedla od 29. julija do 2. avgusta v štirih ali petih etapah. Švicarji upajo, da se bodo dirke udeležili tudi nekateri najboljši italijanski dirkači. Predsednik francoske kolesarske zveze razmišlja o načrtu organizacije dirke, ki bi šla po krajih svobodne Francije. Zdi se, da bo načrt izveden.

Danska kolesarska zveza pa je svojo krožno dirko odpovedala. Nadomestila jo je s obsežnejšim sporedom dirkališčnih dirk. Prav tako je odpovedala španska kolesarska zveza krožno dirko po španiji. Namestu nje so se španci odločili izvesti večje število manjših etapnih dirk.

Zagrebski hokejisti gostujejo v Milanu

Danes zvečer nastopijo v Milanu zagrebski hokejisti, moštvo prvaka ZKD. Milančani, ki se pripravljajo na nedeljsko srečanje z nemško hokejsko reprezentanco, bodo ob tej priložnosti imeli generalni pregled vseh svojih igralcev. O izidu nedeljske tekme z Davosem smo že poročali. Dopolnimo naj le rezultat: tekma se je končala z zmago švicarjev 4:0 (1:0, 2:0, 1:0).

Nedeljski nogomet v Švici in Franciji

Švicarski nogometni klubi že dlje časa igrajo za švicarski pokal. Tekmovalje je z nedeljskim sporedom doseglo že do četrtfinalnih tekem. Nedeljske tekme so se končale takole: Basel-Lugano 1:1, Grasshoppers-Luern 2:0, Lausanne-Cantonal 6:0 in Grenchen-Curi 3:2. Tekma med Baslom in Luganom, ki je bila podaljšana brez odločitve, bo v celoti ponovljena. V svobodni Franciji so nadaljevali tekme za francosko prvenstvo. Nimes je premagal Ales 3:0. Nizza je premagala Montpellier 1:0. Toulouse je premagal St. Etienne 1:0 in marsejski Olympique je premagal Cannes 2:0.

Anglija brez kinina

Izguba Nizozemske Indije je za Anglijo in Ameriko neprijetna tudi v pogledu zdravil. Poleg važnih sirovih kavčuka in čina ima namreč Nizozemska Indija tudi monopol za kinin. Izguba tega monopola bo zlasti hudo zadela Anglijo, ker ne bo več imela na razpolago tega učinkovitega sredstva proti malariji, neobhodno potrebne v tropičnih krajih. Nizozemska Indija je izvozila predlanskim v Ameriko 2758 ton kinina, v Indijo 562, na Nizozemsko 2056 ton, v Anglijo 755, v Burmo 142, na Japonsko pa 650 ton. Holandski klinični študij je pridobil v Nizozemski Indiji kinin v sirovem stanju, predelovali so ga pa na Holandskem in na Javi. Kakor drvo, ki daje kavčuk, tudi kininako drvo ni doma v Nizozemski Indiji. Vrhovet v Paru. Njegova semena so bila vrtotapljena v Anglijo, od tol pa v Nizozemsko Indijo. Kako težko bo zade-

la ta izguba prav Anglijo, bo razvidno iz dejstva, da je v Indiji sami nad en milijon malarčno bolnih ljudi, ki jim je kinin neobhodno potreben. Vojne operacije evropskih čet v tropičnih krajih brez potrebnih zalog kinina so skoraj izključene. Nemčija pa že davno ni več odvisna od naravnega kinina, ker izdeluje to sredstvo proti malariji sintetičnim potom.

Veliko gnezdo malarije zatrt

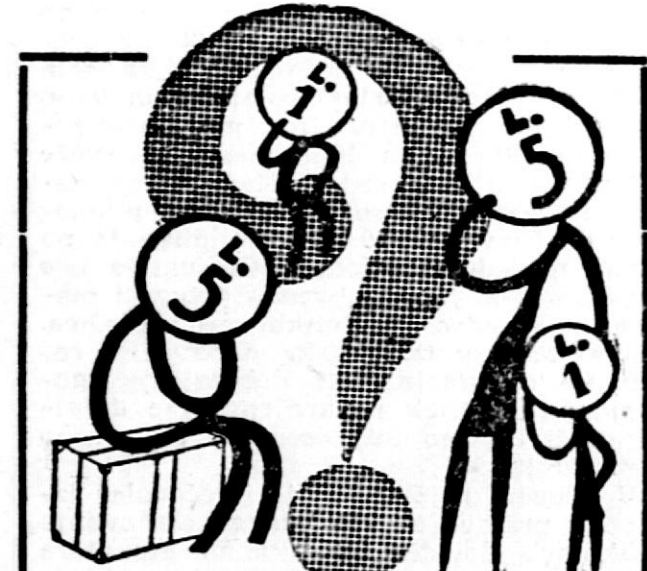
Velika Pontinska močvirja, kjer je bilo prvotno pravo leglo malarije, so zdaj izsušena in odstranjena je nevarnost, da bi se iz njih še širila ta nevarna bolezen. Pred začetkom melioracijskih del leta 1932. so zabeležili tam 3535 primerov malarije, dočim so bili zabeleženi lani samo še trije lahki primeri. Malarija je torej povsem zatrta v enem svojih največjih gnezd. To je delo Fašistične Italije.

Najvišja gora sveta

Najvišja gora sveta je Mont Everest v Himalajskem pogorju, visok 8840 m. Himalajski gorski greben Nanga Parbat, ki ga je zaman naskakovalo že več ekspedicij, je samo eden najvišjih himalajskih vrhov. Visok je približno tako kakor Dhavalagiri, ki meri 8176 m ali Gavisankar s svojimi 8143 m, dočim meri Kančendžuga 8335 m. Naš večerajšnji članek o filmu, ki so ga izdelali Nemci o svoji ekspediciji na Nanga Parbat, je treba v tem smislu popraviti. O Mont Everestu seveda samo domnevajo, da je najvišja gora sveta, ker na njegov vrh še ni stopila človeška noga in ker je poleg njega še več drugih gorskih orjakov v Himalaji nedostopni tudi najdrznejšim plezalcem.

MALI OGLASI

PRODAM
dve mizi 2x80 m, kuhinjsko kredenco in več komadov. — Zorman, Breg št. 14.



UN GRAN VIAGGIO PER 12 LIRE VELIKO POTOVANJE ZA 12 LIR

Dopo averlo tanto sognato, ora puoi metterti in grado di realizzarlo con sole 12 lire se, acquistando un biglietto della Lotteria di Tripoli, sarai uno dei fortunati vincitori dei maggiori premi che saranno estratti in Roma il 10 Maggio p. v. Oltre 52 milioni sono stati già vinti dai 21 possessori di un biglietto delle Lotterie precedenti. Acquista oggi stesso qualche biglietto.

Potem ko si dolgo sanjaril o potovanju, se sed

Zanimivosti z nepremičninskega trga zadnjih dni

Odstopi zemljišč mestni občini — Kakšno je brezne preživetkov — Nekaj nepremičninskih kupoprodaj

Ljubljana, 24. marca.

Medtem ko smo v zadnjem poročilu z nepremičninskega trga zabeležili precejšnjo razgibanost v začetku in sredi meseca februarja, moramo danes ugotoviti, da je promet z nepremičninami konec februarja in v prvi polovici marca znatno popustil. Vzrokov za ta pojav pač ne smemo iskati v zmanjšanem zanimanju za nepremičnine, temveč v drugih vsakdanjih okoliščinah.

Zemljiška knjiga je v času od konca februarja do srede tega meseca med drugim vpisala v svoje knjige večje število odstopov zemljišč v korist mestne občine ljubljanske. Gre predvsem za svet, ki ga mestna občina zahteva zase za napravo cest v zvezi z izdajo dovoljenj za parcelacije. Zabeležili smo naslednje take odstope:

Edvard in Leopoldina Nussdorfer, posestnika s Poti na Rakovo jelo, sta odstopila in prepustila mestni občini ljubljanski brezplačno in bremen prosto ob izdaji dovoljenja za zgradbo hiše v kat. obč. Trnovskem predmestju za ceste potrebni svet v izmeri 226 kv. m. Vrednost odstopljenega sveta je bila ocenjena na 150 lir.

Ivan Nastran, industrijalec na Homcu, je odstopil in prepustil mestni občini ljubljanski brezplačno in bremen prosto ob parcelaciji parcele za ceste potrebni svet v kat. obč. Sv. Petra predmestju I. v izmeri 77 kv. m.

Alojzija Junkarjeva iz Male čolnarske ulice je odstopila in prepustila mestni občini ljubljanski ob parcelaciji parcel v kat. obč. Trnovskem predmestju več delov parcel v skupni izmeri 806 kv. m. Odstop je bil brezplačen in bremen prost.

Ernest Gale, veleposelstnik z Vodnikovce, je odstopil mestni občini ljubljanski brezplačno in bremen prosto za ceste potrebni svet v kat. obč. Zgornji Šiški v izmeri 425 kv. m.

Med mestno občino ljubljansko in posestnicama z Jasne poljane štefo in Vero Jugovo je bila sklenjena menjalna pogodba, po kateri je mestna občina ljubljanska prepustila sopogodbencima od svoje v kat. obč. Kapucinskem predmestju ležeče parcele del v izmeri 686 kv. m. Jugovi pa sta v zameno odstopili mestni občini v istem predmestju ležeči parceli v skupni izmeri 413 kv. m. Del zemljišča, ki ga je odstopila mestna občina, in sicer v izmeri 222 kv. m., je bil cenjen po 34,20 lire kv. m., drugi del v izmeri 464 kv. m. pa po 53,20 lire kv. m. Skupno je bil svet, ki ga je odstopila mestna občina ljubljanska, vreden 32.277,20 lire. Nasprotno pa je del zemljišča, ki sta ga odstopili Jugovi v izmeri 265 kv. m., bil cenjen po 45,60 lire kv. m., del v izmeri 148 kv. m. pa po 95 lire kv. m. in je bil njun svet vreden skupno 26.144 lire. Ob podpisu pogodbe sta Jugovi razliko 6.133,20 lire doplačali. Zamenjavo je sklenil mestni svet na svoji seji 3. julija lani in je utemeljena z izvajanjem regulacijskega načrta.

Zanimive so tudi številne pogodbe, ki jih kmetje sklepajo v korist svojih sinov. Ko jim prepustijo gospodarstvo in last svojega posestva. Sami se pri tem umikajo v preživetje, ki zlasti za današnje razmere nima malenkost. Za vzgled navajamo dva primera:

Ob prepustitvi posestva, ki je bilo ocenjeno na 76.000 lir, so si starši razen drugih obveznosti, ki so šle v korist drugih bratov in sestra, izgovorili od prevzemnika poleg služnosti stanovanja tudi naslednje dajatve: vsako leto jim mora ob spravljani pridelkov dati po 300 kg pšenice in ajde, 50 kg ječmena, 15 kg soli, 15 litrov pšena, 300 kg krompirja in letno 10 kg fižola. Če je pri hiši, morajo dnevno dobivati po en liter mleka in sveže jajce. Vsako leto pred božičem ali pa mesec dni po božiču so si izgovorili pitane-ga prašiča v teži 100 kg. Zanimiva je pa zlasti naslednja določba: Če umrje oče prevzemnika, je sin obvezan dobaviti materi le polovico preživetja razen prašiča, ki ga mora v teži 100 kg dobaviti v celoti. Če pa umrje mati, dobiva oče izgovorjeni preživetje neokrajeno. Vse dajatve preživetja so bile ocenjene povprečno na 5700 lir.

V drugem primeru si je izročevalc izgovoril pravico do izključnega stanovanja v »kamri« domače hiše, kamor mu mora prevzemnik na zahtevo postaviti tudi: zidano peč. Dolžan mu je nanositi vedno v »kamro« toliko sežaganih in sesekanih drv, kolikor jih rabi izročevalc zase. Izročevalc je upravičen tudi do souporabe »hiše«, zlasti prostora na peč. Upravičen je nadalje do skupne hrane, pri skupni

mizi in odprtem kruhu, v primeru bolezni in starostne onemoglosti pa mu gre primerna boljše bolniška hrana in postrežba. Prevzemnik mora izročevalcu dobavljati vsako drugo leto po ene škornje ter mu dajati vso potrebno vrhno in spodnjo obleko. Izročevalc ima pravico do posekanja in odsvojitve vsega lesa, kar ga je »na okrogliki« pod potjo med valentinovim in boštjanovim. Poleg vsega gornjega si je izročevalc izgovoril še nastopni priboljšek: pravico do dosmrtnega užitka »treh krajev« njive, ki jih mora prevzemnik krajevno običajno obdelovati, domov spravljati poljske pridelke in te doma shraniti na primernem prostoru. Kraje in kulturo določi vsako leto izročevalc. Nadalje mora prevzemnik dajati izročevalcu: vsako leto po 100 kg pšenice, 10 kg svežega prašičjega mesa po izbiri izročevalca, 5 kg čiste masti, 10 suhih klobas, 100 kg jabolk, če so doma, sicer samo 50 kg, mesečno po 25 cigar, dnevno po en liter mleka, če je doma, sicer pol litra, in dnevno po eno jajce. Izročevalc se je obenem zavezal plačevati prevzemniku dosmrtno po 150 lir mesečno. Vrednost vsega preživetja so ocenili na 31.000 lir.

V tem času je zemljiška knjiga vpisala tudi nekaj kupoprodajnih pogodb. Omenjamo med njimi naslednje:

Franc Vrhovec, posestnik s Poltanske ceste, je prodal Antoniji Jeleničevi iz Štajmerice ulice njivsko parcelo v kat. obč. Sentpeterskem predmestju. Parcela meri 3380 kv. m. in je kupovalka plačala zanj 65.000 lir.

Martin Furlan, posestnik iz Vrbljeni, je prodal cestarijo pri cestnem odzoru v Tomišlju Ludviku Čiberju travniško parcelo v kat. obč. Vrbljenih v izmeri 84,69 kv. m. Kupnina je znašala 2000 lir.

Ferdinand Pavlič, posestnik s Tržaške ceste, je prodal ženi sedarja v Kozarih Ivani Trobčevi travnik v kat. obč. Dobrovi v izmeri 5857 kv. m. za 7000 lir.

Marija Zabukovec, posestnica iz Skofljice in Alojz Zabukovec sta prodala Francu Adamcu, sinu posestnika iz Snodnega Blata, posestvo v dav. obč. Lanišću in Rudniku za 35.340 lir.

Franciška Kamnikarjeva, posestnica iz Srednje vasi je prodala ženi mesarskega

pomočnika iz Dolenjske ceste Minki Zirovnikovi posestve v Srednji vasi št. 11 z vso nepremičnino in pritlikino za 15.000 lir. Posestve leži v kat. obč. Rudniku.

Ciril Kavčič, posestnik z Lesnega Brda, je prodal Alojziju Popitu z Drenovega griča travnik-njivo v kat. obč. Blatnem Logu-Brezovici za 2500 lir.

Angela Kasteljeva, posestnica iz Malega Lipoglavca, je prodala železniškemu uslužbencu iz Dul pri Grosuplem Jožetu Zupančiču travniško in pašniško parcelo v kat. obč. Lipoglavu za 1500 lir.

Viktor Zajc, mizar in posestnik s Šmarške ceste, in Angela Zajčeva sta prodala Mariji Pestotnikovi z Mirja njivsko parcelo v davčni občini Mostah. Parcela meri 505 kv. m. in je kupovalka plačala zanj 9500 lir.

Janek Kavčič ml., posestnik iz Planinice pri Preserju, je prodal Alojziju Kavčiču iz iste vasi v kat. obč. Jezero gozd v izmeri 14.099 kv. m. za 1710 lir. Pogodba je bila sklenjena že septembra meseca lani. Neža Čarmanova, posestnica z Ižanske ceste, je prodala Mariji Krašnjič, soprog krznarja iz Male čolnarske ulice, del parcele v kat. obč. Karlovskem predmestju za 20.000 lir.

Stanislav Vrhovec, posestnik na Vrhovcih, je prodal soprog profesorja Danila Rančiču, posestnika z Bleiweisove ceste gozdno parcelo v kat. obč. Sušici v izmeri 2250 kv. m. za 5700 lir.

Antonija Vetterzeva, zasebnica iz Kavškove ulice, je prodala Veri Jermanovi, soprog trgovca iz Hudovernikove ulice polovico travniške parcele v kat. obč. Sv. Šiški. Parcela meri 314 kv. m. in je kupovalka plačala zanj 22.800 lir.

Daniilo Kante, tiskar Poštne hranilnice v Ljubljani, je prodal Jakobu Trčku, posestniku iz Dragomerja, njivsko parcelo v kat. obč. Sv. Petra predmestju I. v izmeri 346 kv. m. za 13.674 lir. Kvadratni meter je bil prodan po 39,50 lire.

Marieta Kosova, posestnica z Glince, je prodala Ivanu in Aneli Zadnikar iz Abramove ulice njivsko parcelo v dav. obč. Sušici. Parcela meri 666 kv. m. in je na njej postavljena nova hišica. Kupna cena je znašala 40.000 lir.

Tehnika med vojno in po nji

Tudi tehnika bo morala prispevati svoj delež k dobi miru

Brez pridobitve moderne tehnike si pač ne moremo danes misliti življenja, tako razgibanega in tako »mehaniziranega«, kot moremo upravičeno reči, za katero je prav ritem in tempo vsega delovanja tako značilen pojav za dvajseto stoletje. Kakor se divimo in občudujemo proizvode tega napredka že samo našega stoletja, tako bi vendar ne bilo upravičeno mnenje, da je moderna tehnika dosegla ali dosega svoj maksimum ravno v naši dobi, kajti razvoj tehnike bo šel dalje, preko danes še neslutnih ciljev in kot je danes n. pr. radio že splošno znano in že potrebna dobrina kulturnega človeka, vendar še sen pred 30 leti, tako bo v prihodnjih letih marsikaj, kar bi se nam še sedaj zdel čudež, po posredovanju znanosti in tehničnem napredku prav tako znana stvar.

Dočim izpolnjuje in posvečuje tehnika v mirnem času skoraj vse svoje sile v človeštvu splošno koristne namene, »tako se ji stavijo v vojni prav posebne naloge, od katerih uspešne izvršitve je v temni zvezi položaj vojske na bojiščih in končna zmaga. Ne gre tu za samo oboroževanje, kajti že izdelovanje orožja vseh vrst, municije, ladij itd. ampak gre tudi za to, da se najde primernejši načinov za one tehnične panoge, ki so neobhodno potrebne tudi v vojnem času, a ki ne morejo več računati z onimi surovinami, dobljenimi z uvozom iz tujih držav. En tak problem je n. pr. dobava umetnega bencina, umetnega kavekva in drugih prav za vojno bistveno važnih stvari. Nemci, ki so se bavili že pred sedanjim vojno s tem problemom izdelujejo sedaj i bencin i kavčuk, sintetično (umetno), kemičnim potoma: kavčuk »buna« je trgovsko ime za ta umetni, a prav tako kakor naravni uobrazljivi kavčuk; v Nemčiji je našel najraznovrstnejšo uporabo. Bencin pa dobivajo Nemci iz premoga in volika (hidriranje) in je enakovredno nadomestilo za on iz petroleja ali nafte dobljeni in uvoženi

bencin. Seveda pa je tako pridobivanje možno le v omejenem obsegu in predstavljajo ti produkti le določen odstotek celotnega pridobivanja, poleg tega pa nastopajo tehnične težave n. pr. v čim bolj ekonomskem izrabljanju stranskih produktov, ki nastopajo pri fabricaciji. Ko se intenzivirajo in drugi znanstveniki pečajo s temi stvarmi, se mnogokrat posreči kako važno odkritje, ki lahko da presenetljive rezultate, kot so nam pokazale izkušnje prve svetovne vojne. Mislimo samo na kemično industrijo! Kak napredek v dvajsetih letih! Ali pa na polju aeronavtičarstva! Dočim so se morali konstruktorji l. 1915 boriti z neštevilnimi problemi in se je letalstvo, kot vojna sila, pokazalo šele ob koncu prve svetovne vojne, se danes od meseca do meseca boljajo in izpopolnjujejo letalski tipi bojnih letal, ki ravno v sedanjih vojni igrajo tako važno vlogo.

Pridobitve in odkritja, ki so njuna posledica snovanja tehnike med vojno, pa se morejo v mirnem času koristno prenesti na ona področja, ki so v mirnem času kar največje važnosti, oziroma koristi za človeštvo. Ko so n. pr. zrasle v zadnjih letih, v stuhljah bližajce se vojne, pri vseh veličinah ogromne in številne tovarne tankov ki danes obratujejo z vso svojo obratno močjo, ki so v obratu številne tovarne sintetičnih snovi, ki so potrebne danes predvsem za vojno, tako bi po vojni predstavljale vse te tovarne mrtev kapital: vendar temu ni tako: z nekaj spremembami b. n. pr. možne tankovske tovarne spremeni v gigantске tovarne za avtomobile, pluge, poljedelske stroje in podobno, ki jim bo ceneni naravni in umetni bencin hrana za njih motorje, kajti tudi poljedelstvo bo doživelo svoje vsesrščno »motorizacijo« in reorganizacijo. Iz bojnih letal bodo nastala, bolniška, poštna, potniška, športna in druga moderna letala, stoletja končno v koristni službi človeškega rodu.

Ves razvoj tehnike, ki se v vojni še po-

tencira, vse njene pridobitve, bo mogel svet nekoč uporabiti v svoj blagor, ki naj bi pomagal zaceliti one rane, ki bodo ostale kot sled druge, največje borbe tega stoletja, da bo tudi tehnika prispevala svoj delež in dala svoj prispevek k oni dobi miru, ki naj zagotovi izmučenemu človeštvu lepšo in srečnejšo bodočnost. —os

Vzgoja japonske mladine

Ze prve pravilice in povesti, ki jih sliši japonski otrok iz ust svojih staršev in vzgojiteljev, obravnavajo junaštvo japonskih vojakov in slavno zgodovino Japonske. Cim začno hoditi dekci v šolo, dobe skromne obleke, poleti pa hodijo v raševini. To je velikega vzgojnega pomena. Človek se že v zgodnji mladosti privadi izenačenju tudi na zunaj in medsebojni povezanosti. Vojško ekserciranje je v japonskih šolah že več let obvezen predmet. Tako se vzgaja v mladini hrabrost.

Na neki srečni št. so dijaki dolgo razmišljali, kako bi počastili na bojišče odhajajočega profesorja rezervnega majorja. Končno so sklenili podariti mu s krvjo pisan pismo, v katerem so mu sporočili, da jim je žal, da so bili zadržani v šoli, da ga niso mogli odnesti na rokah do kolodvora. Njihova iskrena želja je pa, da bi se na bojišče hrabro boril in odlikoval.

Nič posebnega ni, da zbira japonska šolska mladina denar ali pa gre delat proti plačilu, da more poslati kaj vojakom na bojišče. Mnogi japonski lečki pieto verige, dekleta pa prodajajo zobni prašek in zobne ščetke. Druge zopet pobirajo po žetvi po njih raztreseno klasje. Japonski št. so poročali nedavno o neki deklici, ki je hodila podnevi v šolo, ponoči pa je prodajala na eni glavnih tokijskih ulic rože, a izkupiček je pošiljala vojnemu ministrstvu. Tako se vzgajajo Japonci v ljubezni do domovine in v vojaškem duhu že v zgodnji mladosti.

Za modernizacijo mlekarstva

Na povabilo Slovaško-nemškega društva je ministerjalni svetnik dr. Wegener, visok funkcionar nemškega ministrstva za prehrano in kmetijstvo nedavno predaval v Bratislavi o preskrbi Evrope z mlekom in masčobami. Po njegovem predavanju je poročal svetnik slovaškega gospolarskega ministrstva Klucar o stanju slovaškega mlekarstva in naglašal, da bi olo moglo s primernimi ukrepi dvigniti sedanjko količino 600 milijonov litrov mleka na Slovaškem na dvojno Slovaška mora zdaj uvažati 400 vagonov masčob letno, lahko bi jih pa še sama izvažala, če bi modernizirala svoje mlekarstvo in prašičerejo.

Ministerjalni svetnik dr. Wegener je v začetku svojega predavanja poudaril tesno sodelovanje med Nemčijo in Slovaško na gospodarskem polju, potem je pa podal splošen pregled v pogledu preskrbe z mlekom in masčobami v ostali Evropi. Nemško gospodarstvo v pogledu zaloga ho v bolode še bolj služilo za podlago tržnim razmeram in stabilnosti cen v evropskem gospodarskem prostoru kakor doslej. Slovaško čaka naloga proizvajati več, povzdigniti živinorejo, ukreniti vse potrebno, da bo imela sama dovolj masčob, zgradiiti silose in sušilnice, modernizirati mlekarstvo ter pospeševati pridelovanje oljaric. Predavanju je prisostvoval tudi slovaški finančni minister Pruznysky, opolnomočeni minister Polya ter zastopniki poedinih ministrstev ter kmetijskega zavoda.

Bolgarski uvoz pisalnih strojev

Bolgarija mora vse pisalne stroje uvažati iz inozemstva. Uvoz stalno narašča. Leta 1937 je uvozila Bolgarija 3336 pisalnih strojev, predlamskim pa 6007. Lani je bilo povprasevanje po pisalnih strojih v Bolgariji zelo veliko. Čeprav ni bilo mogoče izpolniti vsch naročil, je bilo po privatnih podatkih lani uvoženih 7500 pisalnih strojev. V zadnjih treh ali št. h letih se je uvoz pisalnih strojev v Bolgarijo podvojil. Trenutno gre približno polovica uvoženih pisalnih strojev v državne komunalne in javne urade dočim jih je šlo pred dobrimi desetimi leti še 65 do 70%. Drugo polovico pokupijo trgovska podjetja in zasebniki. V Bolgarijo se uvažajo v prvi vrsti stalni pisalni stroji manjših in razmeroma malih zdaj je v Bolgariji zastopanih okrog 24 tiskov o. d. n. o. znamk med njimi 15 nemških pet ameriških, dve italijanski ter po ena švicarska in francoska 94%. v zadnjih štirih letih v Bolgarijo uvoženih pisalnih strojev je prišlo iz Nemčije 64% pa iz drugih držav. Tudi za bodoče so dani vsi

pogoji za uvoz pisalnih strojev v Bolgarijo. Po priključitvi novih pokrajin se je Bolgarija povečala približno za 40% število prebivalstva pa za narašča za 35%. Polg tega doživlja gospodarsko življenje velik razmah. Samo v sofijskem sodnem okraju je bilo v zadnjih treh letih vpisanih v zadržni register okrog 600 novih zadrž.

V zvezi s tem je treba omeniti tudi uvoz trakov za pisalne stroje. V Bolgariji so že poskušali izdelovati jih doma, pa so poskušali niso obnesli v tolik meri, da bi lahko uvoz odpadel. Med uvozniki trakov za pisalne stroje je zopet Nemčija na prvem mestu. Iz Nemčije uvažajo Bolgarija 95 do 97% trakov za pisalne stroje.

Za tri milijone ljudi samo en list

V Tibetu bero novine javno. Od edinega lista, izhajajočega v tibetanskem jeziku, se dobi samo 50 izvodov. Od teh izv. mora zadostovati za 3 mil. prebivalcev. Dokler so šli poedini izvod iz rok v roke, so bili seveda kmalu vsi zmečkani in zamazani, tako da jih sploh ni bilo mogoče čitati. Sicer je pa med Tibetanci itak malo pismenih in tako se je vedno bolj čutila potreba prečitati ljudem list, ker sicer pretežna večina sploh ni zvedela za nobeno novico. Edini tibetanski list tiska in izdaja neki Evropec in vseh 50 izvodov pošilja lamam odnosno svečnikom, ki skličejo prebivalce bližnjih naselbin, da jim prečitajo novice. Potem pa gredo poedini izvod dalje do drug h svečnikov. Ko končno doseže list mesto Tibeta, je sicer že precej zastarel, večkrat so poedine številke stare že po 2 leti, vendar pa ljudje še vedno radi poslušajo v njem objavljene novice. Drugod po svetu bi se ljudje lepo zahvalili za tako stare vesti. Tibetanci pa v tem pogledu niso razvajeni.

Zvočnik namesto zvonov

Ena najnovejših praških cerkva nima nobenih zvonov in vendar tudi ona z zvoženjem kliče vernike k službi božji. V zvoniku je namreč nameščena naprava radijskega zvočnika, ki prenaša zvočenje. Zvonovi za zvočnik seveda niso potrebni, kakor niso potrebni v gledališču, ker se da zvočenje posnemati z različni pripomočki. Ob velikih praznikih pa prenaša zvočnik v zvoniku z gramofonskih plošč tudi pravo zvočenje cerkvenih zvonov.

Poroke in pogrebi na smučeh

Med ljudi, ki so jim smučel neobhodno potrebne, spadajo tudi prebivalci nekaterih krajev južne Češke. Tam so smučeljujem nujno potrebne za vsakdanje življenje, ker bi brez njih zlasti v hudih zimah, ko zapade mnogo snega, sploh ne mogli do bližnjih krajev. Tudi letos so jim služile smučel zelo dobro. Bilo je več primerov, ko sta prismočala ženin in nevesta iz planinskih vasi do cerkve k poroki. Tudi več pogrebov je bilo na smučeh, ker ni bilo nobene druge možnosti spraviti krste v dolino.

Radio Ljubljana

ČETREK, 26. MARCA 1942-XX
7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in napeti — v odmoru napoved časa 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert pianistke Marte Bizjak-Vajaljo. 12.40: Sekret Jandoli. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Radijski orkester pod vod tvom dirigenta D. M. Šijanca, izvaja orkestralno glasbo. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Simfonični koncert, vodi dirigent Bernard Molinari. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Nove plošče Cetra. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Cperetna glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v s. o. venščini. 20.35: Prenos namenjen Rumuniji. 21.05: Ljubljanski komorni duo Tromštaja. 21.45: Predavanje v slovenščini. 22: Koncert, vodi dirigent Mario Gaudio. 22.45: Poročila v italijanski.

PETEK, 27. MARCA 1942-XX
7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Slovenska glasba — v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert sopranistke Drage Sokove, pri klavirju Marijan Lipovšek. 12.40: Trio Ambrosiano. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Glasba na ploščah po želji nemških tovar. 13.45: Poročila v italijanski. 14.15: Orkester Cetra, vodi dirigent Barzaza. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Zboč Glasbene Matice. 19: »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Komorna glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Koncert violonista Leona Pfeifferja in pianista Boana Adančiča. 21.20: Simfonični koncert, vodi dirigent Villi Ferrero — v odmoru predavanje v slovenščini. 22.45: Poročila v italijanski.

B. Perowne:

Dr. Torridon igra za vse

Roman

»Soleil et Ombre«, gospod?« je odgovoril mož za točilnico. »Tamlje le na griču. Malce više zgoraj ga boste videli, ob prvem ovinku na desno.« Pogledal je Roveyo večerno obleko in dodal: »A zdaj še ni odprt, gospod, sezona se še ni pričela.«

Prav tega se je Roy bal. Pogledal je na uro. Za obisk je bil prekasno. Nemogoče je bilo pozvoniti ob tej pozni uri in vprašati po Mariji, kakor bi nič ne bilo. Toda misel na mladenko ga je skrivnostno vlekla tja gor. Zdaj, ko je že tu, si vsaj lahko ogleda okolico, sredi katere živi. Sklenil se je peš povzpeti do ovinka, ki ga je bil kavarnar omenil. Popil je svoj konjak in naprosil kavarnarja, naj mu popazi na voz.

Ko je prišel do ovinka, ki je vodil baš mimo »Soleil et Ombre«, ga je znova prešinila misel, da si je izbral Lionel Brookby kaj čuden kraj za svoj lokal. Cesta, ki je vodila navkreber, je bila slaba, skalnata in tako ozka, da ne bi bila mogla dva avtomobila vetric voziti po nji.

Mladi mož je krenil po tej cesti. Z obeh strani ji je spremljal starinski zid, ki je že razpadal, tako da ponekod skoraj ni več zaslužil tega imena. Cesta

se je nenadoma končavala na široki jasi, nekakšni naravni terasi, obdani z visokodobelnim drevjem in poplavljeni od mesečine. Onkraj jase se je izgubljala med drevjem, čigar zeleni obok je tvoril nekakšen predor.

Roy je obstal in pogledal okrog sebe. »Najbrž je tu prostor za parkiranje avtomobilov,« je rekel sam pri sebi.

Tedaj je zbudilo njegovo pozornost čudno lesketanje med drevjem. Ko je storil še nekaj korakov naprej, je spoznal odblek luninih žarkov na vetrenem steklu avtomobila, ki ga je bil očitno nekdo pustil v goščavi.

Vse to mu ni bilo všeč: skriti avtomobil pod drevjem se mu je zdel kar tajinstven. Trenutek ali kaj se je obotaval, potem je krenil proti vozu. Bil je dolg Bugatti, nizek, temen in prazen. Roy je položil roko na hladnilnik, začutil, da je še vroč, in se sklonil, da bi pogledal številko; tedajci pa je slišal, kako se je nekje na pobočju ob njegovi levici sprožil kamen in se zatrkjal po griču nizdol.

Roy se je nago obrnil, krenil nazaj in se skril za nekim drevesom. V mesečini se je pokazala moška postava, ki je stopala proti avtomobilu. Bila je že skoraj pri njem, ko jo je ustavil pritajen žvižg. Mož se je obrnil in pogledal okrog sebe. In zdajci je Roy iz svojega skrivališča videl, kako je mesečina osvetlila glavo z medenornjavimi lasmi in kako je mlado dekle v črni svileni bluzi in belem krilu prišlo po jasi, caravnost proti skritemu avtomobilu.

Mlademu človeku je jelo srce razbijati kakor divjo.

Vide! je moža, kako je podal mladenki roko. Njega je dvojica pristopila k avtomobilu, in Roy je začul Marijin tesnobni, zasopli glas:

»Oh, dragi, ni bilo prav, da si prišel! Prenevarno je!«

»Ni šlo drugače. Moral sem govoriti s teboj. A malo je manjkalo, da se nisem odpeljal. Bal sem se, da morebiti nisi slišala mojega znamenja.«

»Slišala sem ga, pa sem morala biti zelo previdna.«

»On je tu.«

»Da.«

»Daj, sedi v avto. Marija. Pozor na vejo... pobeši glavo, tako. V redu?«

»V redu.«

Oba sta sedela v avtomobilu. Mož je popustil zavore, in voz je tiho zdrčal z višine proti glavni cesti, baš mimo drevesa, za katerim je stal Torridon. Tega je za hip pograbilo, da bi se oprjel nadomestnega koleza za avtomobilom, ki bi ga tako nevedoma vzel s seboj. Toda upri se je izkušnjava. Minuto pozneje je Bugati izginil za cestnim ovinkom. Roy je ostal sam, sredi črčkov, ki so peli na vse pretege. Za hip ga je iz dalje doseglo hrlenje oddaljujočega se voza. Kdorkoli je bil tisti, ki je Marija nocoj skrivaj govorila z njim in ga imenovala svojega »dragega«, zdaj je bil izginil, in z njim vred je bila izginila Marija.

Roya se je polastila divja, obupna radovednost ljubosumnih. Jel se je plaziti naprej in iskati vile, tržec se prejšnje poti. Mahoma je zagledal na koncu širokega cipresovega drevoreda zrcalo velikega ba-

sena, ki se je srebrno lesketalo v mesečini. Okrog in okrog ga je obdajal park, poln gredic, marmornatih klopi, kipov ter prodnih in cementnih steza. V ozadju se je belila hiša v dve nadstropji, široka, gosposka stavba z veličastnimi vhodnimi stopnicami, ki so segale s terase prav dol do vode.

A tisto, kar je storilo, da je Roy Torridon negibno obstal na mestu, je bilo tole: ko je gledal proti hiši, je videl, kako so se dolge žalužije na steklenih vratih, ki so vodila na teraso, počasi in previdno spustile, kakor bi jih zapiral nekdo, ki je stal v temi sobi.

Nekdo, ki je bil zapustil hišo, se je bil torej potihoma vrnil vanjo.

X. poglavje Marija se vrne

Marija Brookbyjeva je sodila, da je trajala njena odsotnost nekaj več kot poldrugo uro. Ko se je zdaj vračala, je videla, da bi morala iti mimo Lionelovega okna. Vse okrog nje je bilo pokojno in negibno, in glasno petje črčkov jo je nekoliko pomirilo. Tedaj pa je iz mraka mehko zaklical glas:

»Marija!«

Zdrnila se je.